

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PŘIPRAVENOSTI MĚSTSKÉHO OBVODU
PLZEŇ 1 NA ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÝCH
UDÁLOSTÍ**

Autor práce: Blanka Volfová, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Ing. Libor Líbal

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2025

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Blanka Volfová, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Připravenosti městského obvodu Plzeň 1 na řešení mimořádných událostí

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Emergency Preparedness of City District Pilsen 1

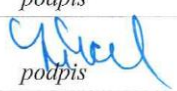
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Libor Líbal

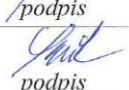
Datum zadání bakalářské práce: říjen 2024

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem této bakalářské práce je zhodnotit úroveň nastavení opatření městského obvodu Plzeň 1 v případě řešení vybraných mimořádných událostí.

Student: Blanka Volfová, DiS.	18.10.2024 datum	 podpis
Vedoucí práce: Ing. Libor Líbal	18.10.2024 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	2.12.2024 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	9.12.2024 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	10.12.2024 datum	 podpis



Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Liboru Líbalovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

VOLFOVÁ, B. *Připravenosti městského obvodu Plzeň 1 na řešení mimořádných událostí: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2025. 68 s. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Libor Líbal

Klíčová slova: mimořádná událost, krizové řízení, ochrana obyvatelstva, Plzeň 1.

Bakalářská práce se zabývá připraveností městského obvodu Plzeň 1 na řešení mimořádných událostí. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část, přičemž v teoretické části jsou vymezeny a definovány pojmy týkající se mimořádných událostí, které by mohly v dané lokalitě nastat, a jak a kým musí být tyto události dále řešeny. Dojde k vymezení dotčené platné legislativy, na základě které mají příslušné orgány plnit svoje povinnosti během řešení mimořádných událostí.

Praktická část práce je vypracována metodou kvantitativního sběru dat prostřednictvím interview s pracovníky Krajského ředitelství Hasičského záchranného sboru Plzeňského a také s pracovníky Odboru bezpečnosti, prevence kriminality a krizového řízení Magistrátu města Plzně. Během rozhovorů bude zkoumáno nastavení strategie řešení mimořádných událostí, které by mohly v dotčené lokalitě nastat a jakým způsobem je o tomto veřejnost informována. Prostřednictvím sociální sítě Facebook a návštěvníků úřadu městského obvodu Plzeň 1 bude taktéž provedeno anonymní dotazníkové šetření, které se bude týkat míry informovanosti obyvatel o možných mimořádných událostech ve zkoumané lokalitě.

Cílem práce je zhodnotit úroveň nastavení opatření zkoumaného subjektu v případech řešení vybraných mimořádných událostí a krizových situací a posoudit stupeň povědomí veřejnosti v této oblasti.

ABSTRACT

VOLFOVÁ, B. *Emergency Preparedness of City District Pilsen 1: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2025. 68 pgs.
Supervisor: Ing. Libor Líbal

Key words: emergency, crisis management, population protection, Plzeň 1.

The bachelor thesis deals with the preparedness of the Pilsen 1 municipal district for dealing with emergencies. The thesis is divided into theoretical and practical parts, while the theoretical part defines and defines concepts related to emergencies that could occur in the given locality, and how and by whom these events must be further addressed. The relevant legislation in force will be defined, on the basis of which the competent authorities have to fulfil their duties during the emergency response.

The practical part of the thesis is developed by the method of quantitative data collection through interviews with the staff of the Regional Directorate of the Pilsen Fire Rescue Corps and also with the staff of the Department of Security, Crime Prevention and Crisis Management of the Pilsen City Council. During the interviews, it will be examined how to set up a strategy for dealing with emergencies that could occur in the locality in question and how the public is informed about this. An anonymous questionnaire survey will also be carried out via Facebook and visitors to the Pilsen 1 Municipal District Office, which will cover the level of awareness of the population about possible emergencies in the area under study.

The aim of the work is to evaluate the level of setting up measures of the researched entity in cases of dealing with selected emergencies and crisis situations and to assess the level of public awareness in this area.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Teoretická část	11
2.1 Zákon o integrovaném záchranném systému	11
2.2 Zákon o hasičském záchranném sboru	14
2.3 Zákon o krizovém řízení.....	17
2.4 Mimořádné události.....	22
2.5 Úkoly obce s rozšířenou působností na úseku požární ochrany České republiky 24	
2.6 Obce s rozšířenou působností a jejich činnosti v oblasti havarijního a krizového plánování	25
2.7 Zajišťování obrany České republiky na úrovni obce s rozšířenou působností.	29
3 Praktická část	31
3.1 Informace o městském obvodu Plzeň 1	31
3.2 Možné mimořádné události v obvodu Plzeň 1 dle Havarijního plánu	34
3.3 Rozhovory na Krajském ředitelství hasičského záchranného sboru Plzeňského kraje a na Odboru bezpečnosti, prevence kriminality a krizového řízení Magistrátu města Plzně.....	41
3.4 Dotazníkový výzkum	50
3.5 Komparace výsledků dotazníkového výzkumu a rozhovorů	56
Závěr	58
Seznam použitých zdrojů	60
Seznam zkratk	63
Seznam tabulek, obrázků a grafů	64
Seznam příloh.....	65
Přílohy	66

Úvod

Současný svět přináší řadu nebezpečných situací a událostí, které denně sledujeme ve zpravodajství. Moderní společnost čelí různým hrozbám a katastrofám, které mohou kdykoli zasáhnout do našich životů. V tomto kontextu je zásadní být připraven na nečekané události a vědět, jaká rizika nám hrozí. Klíčová je znalost správných postupů pro ochranu sebe sama i ostatních, včetně způsobů zabezpečení osobního majetku a poskytnutí pomoci těm, kteří se ocitnou v nouzi. Porozumění těmto principům a osvojení si základních bezpečnostních návyků může být rozhodující v krizových momentech, kdy jde o čas a správná reakce může zachránit životy.

Mimořádné události, ať už přírodní katastrofy, technologické havárie nebo krizové situace způsobené lidským činitelem, představují pro obce významnou hrozbu. Zvláště ORP, které nesou odpovědnost za větší území a více obyvatel, musí být na tyto události připraveny.

Tato práce se zaměřuje na analýzu připravenosti Statutárního města Plzeň, konkrétně jeho městského obvodu Plzeň 1. Statutární město Plzeň, jako čtvrté největší město v České republice a centrum Plzeňského kraje, představuje unikátní subjekt s výrazným postavením v rámci státní správy a samosprávy. Jeho specifika vyplývají z kombinace rozsáhlých městských kompetencí a odpovědnosti za celý region. Plzeň má specifické postavení a organizaci své vnitřní správy. Zákon o obcích umožňuje statutárním městům vyšší míru autonomie a možnost členění na menší územní jednotky. Toto členění má za cíl efektivnější správu města, zejména v rozsáhlých aglomeracích.

V posledních letech jsme svědky stále častějších a intenzivnějších projevů extrémních přírodních jevů, které klade značné nároky na připravenost obcí. Zároveň se zvyšuje riziko technologických havárií a dalších krizových situací. Připravenost obcí na tyto události je proto klíčovým předpokladem pro ochranu života, zdraví a majetku obyvatel.

Autorka se v textu bude zabývat otázkou, do jaké míry je obvod Plzeň 1 připraven na řešení mimořádných událostí a jaké jsou možné rezervy pro zlepšení jeho připravenosti. Plzeň 1 je specifickým územím s hustě osídlenými oblastmi, významnou infrastrukturou a rozsáhlými zelenými plochami. Tyto charakteristiky z tohoto místa činí nejen atraktivní lokalitu k životu, ale zároveň i území s potenciálními riziky, která mohou v případě mimořádných událostí ohrozit bezpečnost jeho obyvatel. Připravenost na tyto situace je tedy zásadní pro ochranu obyvatelstva a zajištění hladkého průběhu krizového

řízení. Zpracování tématu je motivováno snahou přispět k vyšší úrovni bezpečnosti a připravenosti v rámci městského obvodu Plzeň 1.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou připravenosti obce s rozšířenou působností (ORP), tj. Statutárního města Plzně, konkrétně městského obvodu Plzeň 1, na zvládání mimořádných událostí, které by mohly nastat na jejím katastrálním území. Cílem této práce je analyzovat opatření a postupy zaváděné odpovědnými orgány města a složkami integrovaného záchranného systému s ohledem na jejich schopnost reagovat na různé druhy mimořádných událostí. Na základě provedené analýzy práce zhodnocuje úroveň připravenosti daného obvodu a navrhuje konkrétní kroky pro zlepšení krizového managementu a zvýšení úrovně ochrany obyvatelstva v případě krizových situací.

Práce se bude v teoretické části věnovat definování a vymezení pojmů týkajících se mimořádných událostí, které mohou v obci či městě nastat, a tyto jsou povinny prostřednictvím svých orgánů záležitosti řešit. Bude vymezena legislativa, související s řešením mimořádných událostí a zajištěním bezpečnosti občanů měst a obcí a budou řešeny povinnosti veřejnoprávních korporací a jejich orgánů při řešení ochrany obyvatel.

V praktické části práce bude autorkou provedena analýza vykonaných interview s pracovníky Krajského ředitelství Hasičského záchranného sboru Plzeňského kraje a také s pracovníky Odboru bezpečnosti, prevence kriminality a krizového řízení Magistrátu města Plzně (MMP). Autorka provede komparaci získaných dat od obou subjektů, a to i též ve vazbě na provedené dotazníkové šetření, které bude provedeno anonymně mezi obyvateli městského obvodu Plzeň 1. Dotazník bude zveřejněn k dobrovolnému vyplnění online na sociální síti Facebook do skupiny Plzeňáci a bude vyhotoven prostřednictvím webových stránek Survio. Vytisknutý dotazník autorka také nechá vyplnit prostřednictvím úředníků úřadu městského obvodu Plzeň 1 návštěvníky tohoto úřadu. Záměrem je zjistit stav přehledu těchto obyvatel o možných rizicích, spojených s případnými mimořádnými událostmi v této lokalitě a zjistit míru informovanosti těchto obyvatel o tom, co přesně by v případě mimořádné události měli dělat.

Cílem práce je nejen zhodnotit současný stav připravenosti zkoumaného subjektu, ale také identifikovat potenciální slabá místa a navrhnout konkrétní opatření pro jejich eliminaci, případně další doporučení. Výstupy této práce mohou být inspirací nejen pro krizové orgány Statutárního města Plzně, ale i pro další obce a města, která čelí podobným výzvám. Výsledky této práce by mohly přispět k obecnějšímu diskurzu o připravenosti obcí a měst v České republice.

2 Teoretická část

Nová právní úprava, ochrany obyvatelstva z roku 2001, znamenala vznik Hasičského záchranného sboru České republiky a stanovila jeho postavení, působnosti a organizaci. V rámci této změny došlo ke sloučení ředitelství Hasičského záchranného sboru s Hlavním úřadem civilní ochrany, což vedlo k integraci činností zaměřených na ochranu obyvatelstva, záchranné práce a krizové řízení pod jednotné velení hasičů. Tím byla zajištěna lepší koordinace a efektivita při řešení krizových situací, jako jsou povodně, požáry, průmyslové havárie nebo jiné mimořádné události. Hasičský záchranný sbor (HZS) se stal garantem a koordinátorem systému ochrany obyvatelstva, který zahrnuje varování, evakuaci, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva. V teoretické části budou popsány jednotlivé zákonné normy související s ochranou obyvatelstva a další potřebné informace, které jsou důležité pro oblast havarijního a krizového plánování v obci s rozšířenou působností.

2.1 Zákon o integrovaném záchranném systému

Zákon číslo 239/2000 Sb. ze dne 28. června 2000 o integrovaném záchranném systému (IZS) nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2001. Tato norma vymezuje IZS, stanoví složky IZS a jejich působnost, pokud tak nestanoví jiný zvláštní právní předpis, působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu.¹

Termín ochrana obyvatelstva se běžně používá k popisu integrovaného systému vztahů, vazeb a konkrétních opatření zaměřených na ochranu lidí a jejich majetku v různých situacích, které mohou představovat ohrožení. Tyto situace zahrnují jak každodenní nepříznivé události, tak různé katastrofy, krizové stavy až po situace spojené s ozbrojeným konfliktem.²

Příprava zákona o IZS byla komplexní proces, který trval několik let a zahrnoval řadu diskuzí, analýz a legislativních kroků. Důvodem pro přípravu tohoto zákona byla

¹ ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2000, částka 73, s. 3461.

² KROUPA, M., ŘÍHA, M. *Ochrana obyvatelstva*. Praha: Armex Publishing, 2006. 100 s. ISBN 80-86795-33-0, s. 15

potřeba zavést specifickou právní úpravu, která by umožnila efektivně reagovat na mimořádné události, zejména na ty rozsáhlé. Základní myšlenka IZS se začala formovat již v 90. letech 20. století. Nutnost adekvátního legislativního rámce se ukázala obzvláště naléhavou během katastrofálních povodní v roce 1997, které zasáhly třetinu území České republiky a také oblasti sousedních států. Nedostatečnost právních a organizačních podmínek se projevila zejména při záchranných a odklízecích operacích, kdy byly v ohrožení životy lidí a jejich majetek. Stávající právní rámec neobsahoval žádnou úpravu krizového řízení a IZS byl v něm řešen bohužel pouze částečně a nedostatečně. Bylo zřejmé, že při řešení mimořádných událostí je potřeba efektivnější spolupráce různých složek záchranného systému. Na přípravě zákona se podílelo široké spektrum subjektů, například Ministerstvo vnitra, HZS České republiky, Policie České republiky, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby, zástupci krajů a obcí, odborníci na civilní ochranu a další zástupci odborné veřejnosti.

IZS představuje koordinovaný postup jeho složek při přípravě na krizové situace a při provádění záchranných a likvidačních operací.³ Použije se v přípravě na vznik mimořádné události a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma anebo více složkami IZS. Mezi hlavní složky systému patří HZS České republiky, jednotky požární ochrany zahrnuté do plošného pokrytí jednotlivých krajů, zdravotnická záchranná služba a Policie České republiky. Další složky systému zahrnují vybrané síly a prostředky ozbrojených sil, jiné ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory a orgány veřejného zdraví. Klíčové složky systému zajišťují nepřetržitou pohotovost, která umožňuje přijímat hlášení o krizových situacích, rychle je analyzovat a okamžitě zasahovat na místě. Za tímto účelem jsou jejich prostředky a síly rozmístěny po celém území našeho státu.⁴

Policie České republiky se, přestože je klíčovou součástí IZS, nezaměřuje na samotné záchranné a likvidační činnosti, což odpovídá jejímu primárnímu poslání. Její hlavní rolí je udržování veřejného pořádku a zajištění bezpečnosti dopravy, aby podpořila efektivní průběh záchranných a likvidačních akcí. Při mimořádných situacích, jako jsou přírodní katastrofy, rozsáhlé dopravní nehody nebo průmyslové havárie, Policie využívá zejména jednotky pořádkové policie s regionální působností. Kromě toho se na

³ VILÁŠEK, J., FUS, J. *Krizové řízení v ČR na počátku 21. století*. 2. vyd. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2022. 268 s. ISBN 978-80-246-5498-0, s. 180

⁴ PROCHÁZKOVÁ, D. *Bezpečnost a krizové řízení*. 1. vyd. Praha: Police history, 2006. 255 s. ISBN 80-86477-35-5, s. 225

záchranných operacích podílejí i další specializované složky, například letecká služba, potápěči či kynologické týmy.

Stálými orgány pro koordinaci složek IZS jsou operační a informační střediska IZS, kterými jsou operační střediska HZS kraje a operační a informační středisko generálního ředitelství HZS. Tato střediska jsou povinna přijímat a vyhodnocovat informace o mimořádných událostech, zprostředkovávat organizaci plnění úkolů ukládaných velitelem zásahu, plnit úkoly uložené orgány oprávněnými koordinovat záchranné a likvidační práce a zabezpečovat v případě potřeby vyrozumění základních i ostatních složek integrovaného záchranného systému a vyrozumění státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků podle dokumentace IZS. Naproti tomu jsou tato střediska oprávněna povolávat a nasazovat síly a prostředky HZS a jednotek požární ochrany, dalších složek IZS podle poplachového plánu integrovaného záchranného systému nebo podle požadavků velitele zásahu. Při tom je nutné myslet na to, aby při jejich koordinaci záchranných a likvidačních prací, uvedené požadavky nebyly v rozporu s rozhodnutím příslušného funkcionáře HZS, hejtmána nebo Ministerstva vnitra.⁵

Velitel zásahu je při provádění záchranných a likvidačních prací oprávněn zakázat nebo omezit vstup osob na místo zásahu a nařídít, aby místo zásahu opustila osoba, jejíž přítomnost není potřebná, nařídít evakuaci osob, popřípadě stanovit i jiná dočasná omezení k ochraně života, zdraví, majetku a životního prostředí. Dále může nařídít bezodkladné provádění nebo odstraňování staveb, terénních úprav za účelem zmírnění nebo odvrácení rizik vzniklých mimořádnou událostí, vyzvat právnické osoby nebo fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci, zřídit štáb velitele zásahu jako svůj výkonný orgán a určit náčelníka a členy štábu. Členy štábu jsou zejména velitelé a vedoucí složek IZS. Členy tohoto štábu mohou být dále fyzické osoby a zástupci právnických osob, se kterými složky IZS spolupracují nebo které poskytují osobní nebo věcnou pomoc.⁶

Vyhláška Ministerstva vnitra ze dne 5. září 2001 o některých podrobnostech zabezpečení IZS č. 328/2001 Sb. upravuje konkrétní aspekty fungování IZS v České republice. Tato norma je prováděcím předpisem k zákonu o IZS, a stanovuje detaily potřebné pro efektivní spolupráci a koordinaci jeho složek. Určuje pravidla pro spolupráci

⁵ ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2000, částka 73, s. 3461

⁶ ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2000, částka 73, s. 3461

základních a ostatních složek IZS při přípravě na mimořádné události a při jejich řešení. Zahrnuje přesné postupy při koordinaci činností mezi jednotlivými složkami, mechanismy vzájemné komunikace a sdílení informací, specifikuje povinnosti složek IZS v rámci plánování a přípravy na krizové situace, včetně tvorby havarijních a krizových plánů. Organizuje cvičení a školení zaměřené na zvládání mimořádných situací, definuje požadavky na vybavení a technické zajištění složek IZS, aby byly schopné efektivně zasahovat v případě mimořádných událostí. Upravuje podmínky, za kterých mohou být do činnosti IZS zapojeny další subjekty, jako jsou například dobrovolné jednotky požární ochrany, neziskové organizace nebo ozbrojené síly. Klade důraz na informování obyvatelstva v případě mimořádných situací a na zajištění jejich ochrany. Zahrnuje pokyny pro varování a evakuaci obyvatel. Tato vyhláška nabyla účinnosti dne 5. září 2001, s výjimkou některých ustanovení, která nabyla účinnosti až dnem 30. června 2002.⁷

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb. ze dne 9. srpna 2002 k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva se zaměřuje na přípravu a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. Upravuje konkrétní postupy a opatření, která mají orgány veřejné správy, složky IZS a další zúčastněné subjekty realizovat v rámci ochrany obyvatelstva v případě krizových situací nebo mimořádných událostí. Stanovuje podmínky pro organizaci a koordinaci činností zaměřených na ochranu obyvatelstva, jako jsou například evakuace, poskytování nouzového ubytování, zabezpečení zásobování a zdravotní péče. Dále vymezuje role a povinnosti jednotlivých složek a orgánů při plnění těchto úkolů, a to jak v přípravné fázi, tak při realizaci opatření v krizových situacích. Definuje postupy pro plánování, školení a cvičení, která mají zajistit efektivní a koordinovanou reakci na mimořádné události a zajištění ochrany zdraví a životů obyvatel.⁸

2.2 Zákon o hasičském záchranném sboru

HZS České republiky je klíčovou složkou IZS a jeho úkolem je ochrana života, zdraví a majetku před požáry a poskytování účinné pomoci při mimořádných událostech. Jeho činnost je úzce svázána s příslušnou legislativou, která se v průběhu času vyvíjela a přizpůsobovala se měnícím se potřebám a podmínkám.

⁷ ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb. ze dne 5. září 2001 o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2001, částka 127, s. 7447

⁸ ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb. ze dne 9. srpna 2002 k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2002, částka 133, s. 7730

Prvním komplexním právním předpisem byl zákon číslo 238/2000 Sb. o HZS ze dne 28. června 2000, který upravoval organizaci, řízení a úkoly HZS. Definoval základní poslání sboru, jeho organizační strukturu, kompetence a vztahy k jiným složkám IZS. Zákon stanovil, že HZS je zřízen ze zákona a jeho základním posláním je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech. Během prvních deseti let své platnosti byl tento zákon celkem osmkrát novelizován. Zkušenosti nasbírané během této doby potvrdily jeho opodstatněnost, ale zároveň odhalily potřebu komplexní revize, která by reflektovala aktuální požadavky na řízení této klíčové složky IZS. Rovněž se ukázala nutnost zohlednit moderní nároky na práva a povinnosti příslušníků sboru, stejně jako na jejich technické a materiální zabezpečení. Z těchto důvodů byly v roce 2015 dokončeny přípravy ne na rozsáhlou novelizaci tohoto zákona, ale na jeho zrušení a nahrazení novým právním předpisem o HZS.⁹ Přestal platit od 1. ledna 2016 v souvislosti s přijetím nového zákona, který přinesl významné změny v organizaci a řízení HZS.

Nový zákon o HZS číslo 320/2015 Sb. ze dne 11. listopadu 2015 s účinností od 1. ledna 2016 přinesl řadu novinek, které reflektovaly aktuální potřeby a výzvy v oblasti požární ochrany a záchranných prací. Mezi nejvýznamnější změny v novém zákoně patřilo, že upřesnila a modernizovala organizační strukturu HZS, včetně kompetencí jednotlivých útvarů a úrovní řízení. Klade se v ní větší důraz na prevenci požárů a dalších mimořádných událostí, včetně zvyšování povědomí obyvatelstva. A v neposlední řadě zlepšuje koordinaci a spolupráci HZS s ostatními složkami IZS a dalšími subjekty podílejícími se na ochraně obyvatelstva a majetku. Významně také reaguje na nové hrozby a rizika, jako jsou například teroristické útoky nebo kybernetické útoky.¹⁰

Úkoly HZS plní příslušníci HZS ve služebním poměru podle zákona č. 361 /2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, případně zaměstnanci České republiky zařazení v HZS v pracovním poměru podle zákona č. 262/2006 Sb. zákoník práce.

HZS tvoří generální ředitelství, HZS krajů, záchranný útvar a škola. Generální ředitelství je součástí Ministerstva vnitra. V čele generálního ředitelství stojí generální ředitel HZS. Řídí HZS krajů, záchranný útvar a školu, je jejich nadřízeným správním orgánem. HZS kraje je organizační složkou státu a účetní jednotkou, jeho příjmy a výdaje

⁹ VILÁŠEK, J., FIALA, M., VONDRÁŠEK, D., *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. 2. vyd. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2022. 197 s. ISBN 978-80-246-5067-8, s. 27

¹⁰ ČESKO. Zákon č. 320/2015 Sb. o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2015, částka 135, s. 4307

jsou součástí rozpočtové kapitoly ministerstva. Územní obvod HZS kraje je shodný s územním obvodem vyššího územního samosprávného celku, v němž má HZS kraje sídlo HZS kraje je správním úřadem s působností v územním obvodu příslušného vyššího územního samosprávného celku pro výkon státní správy ve věcech požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, IZS a krizového řízení, s výjimkou oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti. V čele HZS kraje stojí ředitel. Je zde zřízeno operační a informační středisko, které plní úkoly operačního a informačního střediska IZS. Operační a informační středisko je centrem tísňové komunikace na jednotné evropské tísňové číslo 112 a národní tísňové číslo 150.¹¹

HZS krajů jsou umístěny ve 13 krajích a v hlavním městě Praha. Záchranný útvar se nachází v Hlučíně, a patří pod něj záchranné roty, které jsou dislokované v Jihlavě a ve Zbirohu. Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany je dislokována ve Frýdku Místku.¹²

HZS České republiky disponuje také dvěma specializovanými účelovými pracovišti, které byly zřízeny v souladu s § 6 odst. 8 zákona o HZS a jsou organizační součástí HZS. Prvním je Institut ochrany obyvatelstva se sídlem v Lázních Bohdaneč, který zajišťuje přímou a nepřímou podporu HZS. Přímou podporu Institut vykonává v podobě výjezdové činnosti, a dále prostřednictvím specializovaných, vzdělávacích a informačních činností. V rámci nepřímé podpory pak vykonává výzkum, zkušebnictví a standardizaci. Pro HZS se tedy jedná o praktickou i teoretickou podporu. V rámci výjezdů plní například úkoly mobilní chemické laboratoře a mobilní laboratoře na zjišťování příčin požárů. Druhým zařízením je Servisní a opravárenské zařízení HZS v Olomouci a provádí pro HZS mimo jiné například poruchový a pravidelný servis prvků jednotného systému varování a vyrozumění, provádí opravy, zkoušky a servisní činnost prostředků osobní operativní dozimetrie, systémového a operativního radiačního průzkumu a stacionárních hlásičů radiace, vede evidenci centrálních zásob materiálu pro ochranu a nouzové přežití obyvatelstva, záchranné a likvidační a obnovovací práce, při vzniku havárií, krizových situací nebo živelních pohrom.

Hlavním úkolem HZS kraje je vypracování havarijního plánu kraje, který slouží k přípravě na krizové situace, které mohou ohrozit bezpečnost obyvatel, majetek nebo životní prostředí na území kraje. Zpracovává se pro řešení mimořádných událostí,

¹¹ ČESKO. Zákon č. 320/2015 Sb. o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2015, částka 135, s. 4307

¹² VILÁŠEK, J., FIALA, M., VONDRÁŠEK, D., *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. 2. vyd. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2022. 197 s. ISBN 978-80-246-5067-8, s. 28

kteřé vyžadují vyhlášení třetího nebo zvláŝtního stupně poplachu. Pro jeho tvorbu HZS používá analýzy vzniku mimořádných událostí a z toho vyplývajících ohrožení území kraje, podklady poskytnutých právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami, a podklady poskytnutých dotčenými správními úřady, obecními úřady, jednotlivými složkami a ve spolupráci s nimi. Analýza vzniku mimořádných událostí a z toho vyplývajících ohrožení území kraje se zhotovuje na základě analytických podkladů připravených jednotlivými složkami v rozsahu jejich působnosti. Jejím obsahem je přehled zdrojů mimořádných událostí, přehled pravděpodobných mimořádných událostí, včetně možnosti jejich vzniku, rozsahu a ohrožení pro území kraje a předpokládané záchranné a likvidační práce. Havarijní plán kraje se zpracovává v minimálně dvou vyhotoveních. Jedno vyhotovení havarijního plánu kraje se ukládá jako součást krizového plánu kraje pro jednání bezpečnostní rady kraje a krizového štábu kraje, druhé vyhotovení se ukládá na operačním a informačním středisku kraje. HZS kraje předá složkám, správním úřadům a obcím, které plní úkoly z havarijního plánu kraje, výpisy z havarijního plánu kraje pro rozpracování jejich činnosti pro případ vzniku mimořádných událostí.¹³

V příloze č. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení IZS se uvádí způsob zpracování havarijního plánu kraje. Zmiňuje se zde, že plán se člení na informační část, operativní část a plány konkrétních činností. Součástí plánu jsou mapy, grafy, schémata. Pro zajištění konkrétních postupů při záchranných a likvidačních činnostech na území kraje se do havarijního plánu musí zakomponovat plány zahrnující vyrozumění, traumatologickou pomoc, varování a ochranu obyvatel, včetně jejich ukrytí, individuální ochrany, evakuace a nouzového přežití. Dále se zpracovávají plány pro monitorování situace, udržení veřejného pořádku a bezpečnosti, pohotovostní veterinární opatření, ochranu kulturních památek, hygienická a protiepidemická opatření, komunikaci s veřejností i médií, a také plány na likvidaci odpadů.

2.3 Zákon o krizovém řízení

Zákon č. 240/2000 Sb. ze dne 28. června 2000 o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) upravuje pravomoci a působnost orgánů státní správy

¹³ ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb. ze dne 5. září 2001 o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2001, částka 127, s. 7447

a samosprávy, jakož i práva a povinnosti fyzických a právnických osob při přípravě na krizové situace, jež nejsou spojeny s obranou České republiky proti vnějšímu ohrožení. Dále se věnuje způsobům řešení těchto situací, ochraně kritické infrastruktury a vymezuje odpovědnost za nedodržení stanovených povinností. Implementuje příslušné předpisy Evropské unie a stanoví pravidla pro identifikaci a zabezpečení evropské kritické infrastruktury.¹⁴

Vznik krizového zákona byl nezbytný především na základě ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, který specifikuje nástroje vedoucí ke zvládnutí krizových situací, jako nouzový stav či ohrožení státu.¹⁵ Článek 3 tohoto ústavního zákona ukládá povinnost státním orgánům, orgánům samosprávy, právnickým i fyzickým osobám přispívat k zajištění bezpečnosti státu, zejména v situacích, kdy je ohrožena svrchovanost, územní celistvost, demokratický charakter republiky, nebo pokud dochází k narušení veřejného pořádku, bezpečnosti, ochrany života, zdraví, majetku či životního prostředí.

Krizový zákon upravuje stav nebezpečí jako jeden ze tří krizových stavů. Právní úpravu krizových stavů lze považovat za poněkud roztržitou, když nouzový stav a stav ohrožení státu je upraven v ústavním zákoně o bezpečnosti České republiky a právní úprava stavu nebezpečí je jako jediná obsažena právě pouze v krizovém zákoně. Na rozdíl od zbývajících krizových stavů stav nebezpečí nelze vyhlásit pro území celé republiky, nýbrž pouze pro území kraje nebo jeho části. Čistě teoreticky lze ovšem připustit, že by došlo k vyhlášení stavu nebezpečí ve všech krajích i v Praze pro celá jejich území.¹⁶ Termín nebezpečí lze považovat rovněž za synonymum „hrozby“, ale tento pojem je méně odborný a používá se i pro vyjádření materiálního projevu hrozby.¹⁷

Pro účely tohoto zákona se krizovou situací rozumí mimořádná událost dle zákona o IZS. Krizové situace testují schopnost odolnosti, řízení a připravenosti jednotlivců, organizací a systémů. Jelikož jsou krize obvykle vnímány jako nepravděpodobné a výjimečné události, jejich plánování a příprava často nejsou v organizacích považovány

¹⁴ ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2000, částka 73, s. 3475

¹⁵ PROCHÁZKOVÁ, D. *Bezpečnost a krizové řízení*. 1. vyd. Praha: Police history, 2006. 255 s. ISBN 80-86477-35-5, s. 227

¹⁶ ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2000, částka 73, s. 3475, § 3

¹⁷ DANICS, Š. *Bezpečnostní politika ve veřejné správě*. 1. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 99 s. ISBN 978-80-86708-38-6, s. 53

za prioritní. Tento přístup však mnohdy způsobuje nedostatečnou připravenost, což vede k nejednotné a chaotické reakci na krizové události.¹⁸

V krizovém zákoně jsou použity termíny orgány krizového řízení pro subjekty, které hrají klíčovou roli v rámci krizového řízení. Tyto orgány jsou definovány v hlavě II krizového zákona a zahrnují vládu, ministerstva, další správní orgány, Českou národní banku, orgány krajské správy, místně příslušné instituce a obce.¹⁹

Vláda je nejvyšším orgánem krizového řízení. Jako vrcholný orgán výkonné moci a politického vedení vykonává rozhodnutí Parlamentu České republiky.²⁰ Zabezpečuje připravenost České republiky na krizové situace, jejich zvládání a ochranu kritické infrastruktury tím, že zadává úkoly ostatním orgánům krizového řízení, dohlíží na jejich činnost a koordinuje ji. Pokud z příslušných právních předpisů nevyplývá odpovědnost za koordinaci konkrétní krizové situace, vláda pověřuje ministerstvo či jiný ústřední správní orgán touto úlohou. Zřizuje také ústřední krizový štáb jako pracovní orgán pro řešení krizových situací, určuje obecná i specifická kritéria pro identifikaci prvků kritické infrastruktury a rozhoduje na základě návrhu Ministerstva vnitra o zařazení prvků kritické i evropské kritické infrastruktury, které provozují státní organizační složky. Poradním pracovním orgánem vlády pro přípravu opatření na řešení krizových situací je Bezpečnostní rada státu, která koordinuje a vyhodnocuje krizovou problematiku. V těchto záležitostech spolupracuje s Bezpečnostními radami krajů.²¹

Vláda rozhoduje o vyhlášení nouzového stavu, pokud jsou v ohrožení životy, zdraví, majetek, životní prostředí nebo vnitřní pořádek a bezpečnost, a to za situací, které nelze řešit běžnými prostředky.²² Nouzový stav se může vyhlásit nejdéle na dobu 30 dnů. Uvedená doba se může prodloužit jen po předchozím souhlasu Poslanecké sněmovny.²³ Nouzový stav vláda vyhlašuje nařízením, které být publikováno ve Sbírce zákonů.

¹⁸ BARTON, L. 2008. *Crisis leadership now: a real-world guide to pre-paring for threats, disaster, sabotage, and scandal*. New York: McGraw-Hill, 2008. 368 s. ISBN 978-0071498821, s. 275-277

¹⁹ KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru*. 1. vyd. Brno: Tribun EU, 2014. 304 s. ISBN 978-80-263-0724-2, s. 6

²⁰ LOCHMANNOVÁ, A. *Veřejná správa: základy veřejné správy*. 2. vyd. Prostějov: Computer Media, 2020. 116 s. ISBN 978-80-7402-417-7, s. 29

²¹ PROCHÁZKOVÁ, D. *Strategické řízení bezpečnosti území a organizace*. Praha: Vysoké učení technické v Praze, 2011. 483 s. ISBN 978-80-01-04844-3, s. 439

²² ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2000, částka 73, s. 3475

²³ ČESKO. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2000, částka 39, s. 5386

Z krizového zákona vychází nařízení vlády č. 462/2000 Sb. ze dne 22. listopadu 2000, které se zabývá kritérii pro určení prvků kritické infrastruktury a stanovuje podmínky pro její ochranu. Má za cíl určit, které infrastruktury a objekty jsou pro stát klíčové a nezbytné pro zajištění jeho fungování v krizových situacích, a jakým způsobem je třeba je chránit. Tato podzákonná norma konkrétně definuje kritickou infrastrukturu, stanovuje kritéria pro výběr těchto prvků a upravuje povinnosti subjektů, například určuje, jak mají organizace provozující kritickou infrastrukturu chránit svá zařízení a systémy, a jakým způsobem mají informovat o hrozbách nebo událostech, které mohou ovlivnit stabilitu kritických systémů.²⁴ Další vládní nařízení, které vychází z krizového zákona je nařízení vlády č. 432/2010 Sb. ze dne 22. prosince 2010, které se zaměřuje na detaily ochrany a zajištění připravenosti na krizové situace v oblasti kritické infrastruktury. Toto nařízení specifikuje podmínky pro ochranu a zajištění důležitých objektů a systémů, jejichž poškození nebo selhání by mohlo mít závažné důsledky pro stát, jeho ekonomiku, obyvatelstvo nebo prostředí. Nařízení vymezuje základní pravidla pro ochranu vybraných prvků kritické infrastruktury, aby se minimalizovaly rizika spojená s jejich poškozením nebo selháním. Určuje, které konkrétní objekty a systémy jsou považovány za klíčové pro fungování státu a společnosti (například energetické systémy, doprava, telekomunikace, zdravotní péče). Určuje povinnosti provozovatelů kritické infrastruktury v oblasti ochrany, zajištění bezpečnosti a zajištění náhradních opatření pro případ krizové situace. Stanoví pravidla pro spolupráci mezi státními orgány, samosprávami a provozovateli kritické infrastruktury, aby byla zajištěna včasná a efektivní reakce na případné krizové situace. Nařízení také specifikuje způsoby monitorování a kontroly, které mají být prováděny nad prvky kritické infrastruktury, aby se zajistila jejich správná ochrana a funkčnost.²⁵

Ministerstva (jde zejména o ministerstvo vnitra, zdravotnictví, dopravy, průmyslu a obchodu) a jiné ústřední správní úřady jako orgán krizového řízení k zajištění připravenosti na řešení krizových situací v jejich působnosti zřizují pracoviště krizového řízení, zpracovávají krizový plán, který obsahuje souhrn krizových opatření a postupů k řešení krizových situací, zřizují krizový štáb jako pracovní orgán k přípravě na krizové situace a k jejich řešení.

²⁴ ČESKO. Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2000, částka 132, s. 7200

²⁵ ČESKO. Nařízení vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích určení prvku kritické infrastruktury. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2010, částka 149, s. 5623

Na úrovni kraje zajišťuje připravenost na řešení krizových situací hejtman, který koordinuje a dohlíží na přípravu opatření, činnosti související s krizovým řízením a opatření na zmírnění jejich důsledků, prováděná územními správními úřady, orgány obcí s rozšířenou působností, obcemi, právníckými a fyzickými osobami. K tomu účelu hejtman zřizuje a řídí bezpečnostní radu kraje, krizový štáb kraje a schvaluje krizový plán. Od HZS kraje požaduje zajištění podmínek pro činnost krizového štábu kraje a krizového štábu ORP.

Na úrovni ORP zajišťuje připravenost správního obvodu ORP na řešení krizových situací starosta, který řídí a kontroluje přípravná opatření, činnosti k řešení krizových situací a činnosti ke zmírnění jejich následků. Za tímto účelem zřizuje a řídí bezpečnostní radu ORP, schvaluje krizový plán obce a zřizuje a řídí krizový štáb obce. Je povinen plnit úkoly stanovené hejtmanem kraje. Obecní úřad ORP poskytuje součinnost HZS kraje při zpracování krizového plánu kraje a při zpracování krizového plánu ORP. Obecní úřad ORP za účelem plnění zmíněných úkolů musí mít zřízené pracoviště krizového řízení.²⁶

Z hlediska obce je důležité, aby měl starosta obce i občané přehled o možném ohrožení obce a o přijatých krizových opatřeních, která se týkají konkrétní obce. Pokud dojde například v době povodní, což jsou nejčastěji se vyskytující mimořádné události v České republice, k vyhlášení krizového stavu, zasedá příslušný krizový štáb a příslušná povodňová komise. Krizový zákon povodně přímo neřeší, tato problematika je obsažena v zákoně č. 254/2001 Sb., o vodách (vodní zákon) ze dne 28. června 2001. Tato norma přenáší odpovědnost za ochranu před povodněmi na všechny orgány veřejné správy. Během povodně je odpovědným orgánem ORP povodňová komise, kterou zřizuje starosta této obce, jenž ji zároveň vede. Další členy komise jmenuje starosta z řad pracovníků obce zařazených do obecního úřadu a zástupců institucí a právníckých osob, které mají schopnost realizovat opatření nebo poskytovat pomoc při prevenci a ochraně před povodněmi. Povodňové plány, jak je vymezuje vodní zákon, jsou dokumenty, které specifikují způsoby získávání včasných a spolehlivých informací o průběhu povodně, metody ovlivnění odtokového režimu, organizaci přípravy a realizace ochranných prací. Dále tyto plány popisují zajištění včasné aktivace povodňových orgánů, organizaci hlášené služby, ochrany objektů, přípravy a realizace záchranných

²⁶ ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2000, částka 73, s. 3475

činností a obnovu narušených funkcí v objektech a území, stejně jako stanovení kritických limitů pro různé stupně povodňové aktivity.²⁷

Při hrozících nebo již probíhajících povodních velkého rozsahu je kladeno důraz na adekvátní ochranu obyvatelstva, přičemž klíčovými opatřeními jsou včasné varování, následné informování obyvatelstva v krizových situacích a evakuace. Účinné provedení těchto opatření je nezbytné pro omezení negativních následků povodní pro obyvatele. Evakuace zahrnuje přesun osob z oblastí ohrožených povodní (evakuační zóny) do bezpečných míst, kde je zajištěno ubytování a stravování pro evakuované osoby. Toto opatření je využíváno především v případech, kdy není možné obyvatelstvo ochránit jinými prostředky. Evakuace se vztahuje na všechny osoby v ohrožených oblastech, kromě těch, které se podílejí na záchranných pracích, řízení evakuace nebo vykonávají jinou naléhavou činnost. Za koordinaci evakuace zodpovídá HZS kraje, zatímco samotné zajištění evakuace spadá pod odpovědnost obecního úřadu. Starostové menších obcí při organizaci záchranných a likvidačních prací musí spolupracovat s velitelem zásahu nebo starostou ORP při organizování evakuace. Evakuaci může nařídít hejtman v případě nebezpečí, zatímco v době nouzového stavu je oprávněna nařídít evakuaci přímo vláda České republiky, přičemž hejtman zabezpečuje provádění krizových opatření na úrovni kraje.²⁸

2.4 Mimořádné události

Dle zákona o IZS se mimořádnou událostí rozumí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.²⁹

Mimořádnou událostí se rozumí náhlá a vážná situace, která naruší stabilitu systému a může ohrozit jeho bezpečnost nebo samotnou existenci. Tyto události se kategorizují na základě různých hledisek a oblastí, kde je tento termín uplatňován.³⁰

²⁷ ČESKO. Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2001, částka 98, s. 5617

²⁸ ADAMEC, V. *Ochrana před povodněmi a ochrana obyvatelstva*. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2012. 131 s. ISBN 978-80-7385-118-7, s. 101-104

²⁹ ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2000, částka 73, s. 3461

³⁰ SKŘEHOT, P. *Prevence nehod a havárií. 2. díl, Mimořádné události a prevence nežádoucích následků*. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2009. 595 s. ISBN 978-80-86973-73-9, s. 13

Sám název mimořádná událost pochází z vojenské a policejní terminologie a používá se k označení negativního vlivu na přírodu nebo lidskou společnost. Tento výraz zahrnuje všechny destruktivní jevy, které svým působením narušují běžně přijatý normální stav prostředí nebo jeho konkrétní část.³¹

Obecně můžeme mimořádné události dělit na následující typy:

- Přírodní mimořádné události, například povodně, zemětřesení, větrné bouře, tornáda, sesuvy půdy, extrémní teploty (mrazy, teplo), požáry.
- Technologické mimořádné události vzniklé v důsledku lidské činnosti, například průmyslové havárie (únik nebezpečných látek, výbuchy), havárie chemických či jaderných zařízení, velké dopravní nehody (silniční, železniční, letecké, lodní), kolapsy stavebních konstrukcí.
- Ekologické mimořádné události, které negativně ovlivňují životní prostředí, například hromadné znečištění vodních zdrojů, hromadné úhyny zvířat, havarijní úniky ropy či jiných nebezpečných látek.
- Společenské mimořádné události ohrožující nebezpečnost a veřejný pořádek, například terorismus, hromadné nepokoje, větší migrační vlny, epidemie a pandemie.

Důsledky mimořádných událostí lze analyzovat různými přístupy, například ekonomickými, zdravotnickými, technickými, přírodovědeckými či právními. Tyto analýzy se zaměřují na hodnocení vlivu mimořádných událostí na lidské zdraví, identifikaci rizikových faktorů z pohledu jejich negativních dopadů na majetek, společnost a zdraví, efektivitu různých forem pomoci a dlouhodobý dopad opatření zaměřených na obnovu původního stavu v postižené oblasti.³²

Jedním z nezbytných a zároveň důležitých prvků pro řešení mimořádných událostí je vzdělávání pracovníků veřejné správy.³³

³¹ ŘÍHA, M. *Živelní pohromy*. 2. vyd. Praha: Armex Publishing, 2011. 128 s. ISBN 978-80-86795-97-3, s. 7

³² VEVERKA, I. *Vybrané kapitoly krizového řízení pro záchranářství*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2003. 175 s. ISBN 80-7251-126-2, s. 37

³³ VÝZKUM A VÝVOJ: *Ochrana obyvatelstva a řešení krizových a mimořádných událostí*. 1. vyd. Brno: Tribun EU, 2014. 92 s. ISBN 978-80-263-0725-9, s. 81

2.5 Úkoly obce s rozšířenou působností na úseku požární ochrany České republiky

Úvodem této části je třeba upozornit na to, že je potřeba si neplést tyto pojmy- „Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce“, „Sbor dobrovolných hasičů“ a „Hasičský sbor“. Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce je organizace zřizovaná obcí, která zajišťuje vše potřebné po finanční i materiální stránce. „Sbor dobrovolných hasičů“ nebo „Hasičský sbor“ je zpravidla název základní organizace spolku působícího na úseku požární ochrany. Těmto spolkům pak může obec poskytovat finanční pomoc formou dotace a v oblasti požární ochrany s nimi úzce spolupracuje.

Obec v samostatné působnosti na úseku požární ochrany zřizuje v souladu se zákonem č. 133/195 Sb. ze dne 17. prosince 1985 o požární ochraně jednotku sboru dobrovolných hasičů obce, která provádí hašení požárů a záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech a plní další úkoly ve svém územním obvodu. Příslušníkům jednotky sboru dobrovolných hasičů obce je vyplácena odměna za jejich zásahy při hašení požárů a za provádění záchranných prací během živelních katastrof a dalších mimořádných situací, pokud tyto činnosti vykonávají mimo svou pracovní dobu. Obec má mimo jiné povinnost zajistit akceschopnost jednotky dobrovolných hasičů, organizovat odbornou přípravu jejích členů, zajišťovat materiální a finanční prostředky pro činnost jednotky a požární ochranu. Dále má povinnost zřizovat ohlašovny požárů a místa pro hlášení požárů, zabezpečit vodní zdroje k hašení a zajistit jejich neustálou použitelnost, stanovit další zdroje vody pro hašení a podmínky pro jejich využití, a také zpracovávat požadovanou dokumentaci k požární ochraně.³⁴

Obec je povinna vydávat požární řád obce, jehož součástí musí být mimo jiné vymezení činnosti osob pověřených zabezpečováním požární ochrany v obci, podmínky požární bezpečnosti při činnostech v objektech nebo v době zvýšeného nebezpečí vzniku požáru s ohledem na situaci v obvodu, způsob nepřetržitého zabezpečení požární ochrany v obci, kategorii jednotky, její stav a vybavení, přehled o zdrojích vody k hašení požárů a podmínky její trvalé použitelnosti, seznam ohlašovoven požárů v obci a způsob vyhlášení požárního poplachu v obci.

Pokud obec nezřídí vlastní jednotku požární ochrany, má povinnost podílet se na financování společné jednotky s HZS kraje nebo s obcí, jejíž jednotka je podle požárního poplachového plánu kraje určena k prvnímu zásahu v dané obci. HZS kraje může obci,

³⁴ ČESKO. Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 1985, částka 34, s. 0674

kteřá nemá zřícenou jednotku požární ochrany, nařícit vytvoření požární hlídky. Rozhodne-li se obec zrušit svou jednotku dobrovolných hasičů, může tak učinit pouze s předchozím souhlasem HZS kraje.

Vybrané obecní úřady, které určíc kraj v přenesené působnosti zabezpečují hašení požárů a záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech mimo svůj územní obvod. Tyto úřady také na základě plošného pokrytí území kraje (nařízení kraje) zabezpečují nepřetržitou pracovní pohotovost určitého počtu členů jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí. Těmito jednotkami pak musí zajistit akceschopnost k zásahům mimo svůj správní obvod.

2.6 Obce s rozšířenou působností a jejich činnosti v oblasti havarijního a krizového plánování

ORP v České republice mají v oblasti havarijního a krizového plánování svoje specifické povinnosti. Tyto činnosti vyplývají z výše uvedeného krizového zákona a ze zákona o IZS. Povinnosti zahrnují přípravu, řízení a koordinaci opatření k zajištění ochrany obyvatelstva, majetku a životního prostředí.

Krizové plánování zahrnuje soubor aktivit odpovědných orgánů, které se zaměřují na hodnocení a analýzu bezpečnostních hrozeb, plánování, koordinaci, realizaci opatření, dohled a kontrolu. Tyto činnosti se uskutečňují v souvislosti se zvládáním krizových situací. Oblast zahrnuje prevenci, připravenost, řešení následků, stabilizaci, a obnovu a rozvoj. Je nutné rozlišovat fázi přípravy na krizové události a samotné řešení vzniklých krizových situací. Prevence zahrnuje realizaci opatření ke snížení pravděpodobnosti vzniku krizové situace, připravenost se chápe jako zajištění schopnosti zvládnout krizovou situaci tak, aby její dopady na chráněné hodnoty byly co nejmenší, řešení následků je zmírnění škod a dopadů, které krizová situace způsobila, stabilizaci lze chápat jako návrat k běžnému stavu a zajištění stabilního prostředí a obnova a rozvoj obsahuje rekonstrukce postiženého území a podpora jeho dalšího růstu.

Úřad ORP odpovídá za připravenost svého správního obvodu na krizové situace, zajištění záchranných a likvidačních činností a ochranu obyvatel. Povinnosti spojené s těmito úkoly jsou vykonávány HZS kraje.³⁵

Jak je již uvedeno v bodu 2.3. výše, v ORP zajišťuje připravenost správního obvodu ORP na řešení krizových situací starosta. Pracovním orgánem pro řešení krizí je

³⁵ HOLEC, T. *Ochrana obyvatel a krizové řízení: praktický průvodce a rádce úředníka*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2021. 119 s. ISBN 978-80-7616-100-9, s.72

krizový štáb, jehož předsedou je právě starosta s tím, že dále jmenuje ostatní členy tohoto štábu. Těmi jsou členové bezpečnostní rady příslušné ORP a členové stálé pracovní skupiny. Členy této stálé pracovní skupiny krizového štábu obce jsou tajemník krizového štábu, který je zároveň tajemníkem bezpečnostní rady, zaměstnanci obecního úřadu, zástupci základních složek IZS a odborníci s ohledem na druh řešené mimořádné události a krizové situace.

Bezpečnostní rada obce je zřízena jako poradní orgán starosty pro přípravu na krizové situace. Na jednání bezpečnostní rady ORP se projednává a posuzuje stav zabezpečení a stav připravenosti na krizové situace na území správního obvodu obce. Bezpečnostní rada obce má nejvýše 8 členů a starosta obce jejími členy jmenuje místostarostu, tajemníka obecního úřadu, příslušníka Policie České republiky určeného ředitelem krajského ředitelství Policie České republiky, příslušníka HZS kraje určeného ředitelem HZS kraje, zaměstnance ORP zařazeného do obecního úřadu obce, který zároveň vykonává funkci tajemníka této rady a případně další osoby, které by mohly přispět k posouzení stavu zabezpečení a stavu připravenosti na krizové situace. Bezpečnostní rada obce mimo projednávání krizového plánu obce dále posuzuje přehled možných zdrojů rizik a analýzu ohrožení, vnější havarijní plán, finanční zabezpečení připravenosti ORP na mimořádné události nebo krizové situace. Taktéž projednává stav připravenosti složek IZS dislokovaných ve správním obvodu příslušné obce.

Krizový štáb svolává starosta prostřednictvím Krajského operačního a informačního střediska HZS v případech, kdy je vyhlášen krizový stav pro celou republiku či její části, kde se obec nachází, nebo je vyhlášen stav nebezpečí pro celou republiku, nebo její části, kde se obec nachází. Štáb se dále svolává například v případě, že je nutná koordinace záchranných a likvidačních prací. Krizový štáb posuzuje způsoby zvládnutí krizového stavu a doporučuje starostovi konkrétní kroky. Návrhy vycházejí především z informací poskytnutých členy bezpečnostní rady obce a stálou pracovní skupinou krizového štábu. Stálá pracovní skupina se během řešení krizové situace nebo při organizaci záchranných a likvidačních činností schází bez přerušení a zajišťuje podklady pro činnost krizového štábu.³⁶

V oblasti havarijního plánování má ORP povinnost, jak již bylo výše zmíněno, mít vypracovaný vnější havarijní plán obce jako součást přípravy a prevence mimořádných událostí. Tento plán zpracovává za součinnosti ORP HZS kraje a vypracovaný plán pak schvaluje starosta obce. V plánu musí být obsaženo mimo jiné:

³⁶ ČESKO. Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2000, částka 132, s. 7200

- identifikace možných mimořádných událostí (například chemické havárie, požáry, povodně, výbuchy) a popis opatření na jejich zvládnutí.
- hodnocení pravděpodobnosti výskytu jednotlivých událostí.
- popis možných dopadů na obyvatele, majetek a životní prostředí.
- soupis lidských, materiálních a technických zdrojů, které lze využít při řešení mimořádných událostí.
- informace o kapacitách nouzového ubytování, zdravotnické pomoci a dalších potřebných službách.
- způsoby, jakými budou obyvatelé informováni o mimořádné události (sirény, SMS, obecní rozhlas apod.).
- postupy pro vyrozumění složek IZS a dalších odpovědných orgánů.
- kontaktní údaje na odpovědné osoby a instituce.
- Opatření k záchraně životů, majetku a ochraně životního prostředí.
- Plán koordinace záchranných a likvidačních činností mezi jednotlivými složkami IZS.
- Zajištění bezpečnosti na místě mimořádné události.
- Určení evakuačních tras a shromaždišť pro evakuované obyvatele.
- Informace o evakuačních centrech (jejich kapacity, vybavení, umístění).
- Postupy pro organizaci a řízení evakuace.
- Zajištění dodávek pitné vody, potravin a dalších základních potřeb pro obyvatelstvo.
- Plány pro zajištění nouzového ubytování a psychosociální podpory.
- Postupy pro návrat obyvatel do postižené oblasti.
- Opatření k odstranění následků mimořádné události.
- Plán rekonstrukce poškozené infrastruktury a obnovení normálního života v postižené oblasti.

Havarijní plán by měl být přehledný, prakticky využitelný a snadno dostupný všem zodpovědným osobám. Součástí příloh plánu by měly být mapy a schémata (rizikové oblasti, evakuační trasy, umístění zdrojů apod.). Důležitou součástí je i pravidelná aktualizace plánu a ověřování jeho funkčnosti prostřednictvím cvičení. HZS

kraje zajišťuje havarijní připravenost stanovenou havarijním plánem kraje a vypracovanými vnějšími havarijními plány obcí a ověřuje ji cvičeními.³⁷

V rámci systému ochrany civilního obyvatelstva hraje nejen pro ORP klíčovou roli včasné upozornění na hrozící nebezpečí a předání důležitých informací. Česká republika disponuje standardizovaným varovným signálem nazvaným všeobecná výstraha. Tento specifický zvukový projev, charakteristický svým proměnlivým tónem trvajícím 140 sekund, může být aktivován maximálně třikrát s odstupem tří minut. Pro ověření funkčnosti systému se pravidelně každý první měsíční středu v poledne spouští "zkouška sirén" - nepřerušovaný tón stejné délky, který neslouží k varování obyvatelstva. Celý systém včasného varování a předávání informací spadá pod správu Ministerstva vnitra, konkrétně generálního ředitelství HZS České republiky. Koordinační úlohu při šíření varování plní operační a informační střediska HZS v jednotlivých krajích. K samotnému varování obyvatelstva slouží síť různých zařízení od klasických elektromechanických sirén přes modernější elektronické systémy až po místní rozhlasové systémy provozované obcemi. Místní rozhlas, který jsou součástí jednotného systému varování a vyrozumění, představují klíčový nástroj pro splnění povinnosti starosty obce zajistit varování a informování obyvatel na jejím území o hrozícím nebezpečí. Ostatní prostředky, jako například zasílání SMS zpráv na mobilní telefony, slouží spíše jako doplňkové nástroje, zejména pro zařízení typu domovů pro seniory nebo pečovatelských domů. Moderní bezdrátové rozhlasové systémy jsou dnes často financovány za pomoci dotací z krajských zdrojů nebo prostřednictvím dalších operačních dotačních programů. Podle krizového zákona je starosta ORP odpovědný za zajištění technické funkčnosti varovného systému a jeho pravidelného testování, aby byla v krizových situacích zajištěna jeho spolehlivost.

Dalším zásadním opatřením, které je starosta ORP, pokud hrozí bezprostřední ohrožení života, zdraví nebo majetku obyvatelstva povinen zajistit a organizovat, je evakuace osob.³⁸ Starosta je oprávněn vydat rozhodnutí o evakuaci osob z ohrožených oblastí v rámci stavu nebezpečí nebo krizového stavu a musí zajistit přesun obyvatel do bezpečných zón, včetně vymezení evakuačních tras a shromaždišť. O evakuaci musí být informována veřejnost i všechny složky IZS. Starosta odpovídá za zajištění základních potřeb evakuovaných osob, včetně ubytování, stravy a zdravotní

³⁷ ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2000, částka 73, s. 3461

³⁸ ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2000, částka 73, s. 3461

péče. Evakuace musí být prováděna s ohledem na potřeby zranitelných skupin, jako jsou senioři, děti, osoby s omezenou mobilitou nebo zdravotními problémy.

V některých případech, zejména při hrozbě chemických, biologických, radiologických nebo jiných nebezpečných událostí, může být nejvhodnějším opatřením ukrytí obyvatelstva. Starosta pak zodpovídá za identifikaci a přípravu vhodných prostor pro ukrytí obyvatelstva, a to i v budovách, které nejsou primárně určeny jako kryty.³⁹ Obyvatelé musí být informováni o dostupných úkrytech, jejich kapacitách a pravidlech využití. Ze strany obce musí být zajištěna kontrola stavu úkrytů, jejich vybavení a případné opravy.

2.7 Zajišťování obrany České republiky na úrovni obce s rozšířenou působností

Problematika zajištění bezpečnosti a obrany státu nemá jednoznačné nebo konečné řešení. Je součástí státní správy, která je vystavena kritice, zejména kvůli veřejným financím. Bezpečnost a obrana státu bývají často považovány za oblasti, které nepřinášejí přímý zisk. Tento pohled ale není úplně správný. Historie ukazuje, že války byly často vedeny s cílem dosažení ekonomických výhod. Udržování vojenských sil je dnes vnímáno jako cena za zachování míru a bezpečného života. Bezpečnostní situace je dynamická a velmi důležitá. Česká republika má velký zájem na účasti v mezinárodních aktivitách, které podporují mír, bezpečnost a stabilitu, a přispívají k výměně informací a formulování společných názorů na očekávaný vývoj v oblasti bezpečnosti.⁴⁰

Od vzniku České republiky nebyl dosud vyhlášen stav ohrožení státu ani válečný stav, a je jisté, že bychom si přáli, aby k těmto krizovým situacím nikdy nedošlo. I přesto by však orgány veřejné správy měly mít alespoň základní přehled o tom, jakou roli v zajišťování obrany České republiky hrají územní samosprávné celky.

Civilní obrana zahrnuje soubor činností a postupů, které realizují příslušné orgány, organizace, složky a občané, a to s cílem snížit negativní vlivy potenciálních mimořádných událostí a krizových situací na lidské zdraví, životy a celkové životní podmínky. Obecní úřady ORP mají povinnost vést záznamy o vhodných materiálních prostředcích, které mohou být využity k zajištění obrany státu v případě ohrožení státu nebo válečného konfliktu. Dále mají pravomoc rozhodovat

³⁹ ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2000, částka 73, s. 3475

⁴⁰ JANOŠEC, J. *Bezpečnost a ochrana České republiky 2015-2025*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2005. 200 s. ISBN 80-7278-303-3, s. 11-15

o přidělení těchto prostředků, podílet se na přípravě občanů na obranu státu, nebo rozhodovat o vyvlastnění v urychleném řízení za podmínek ohrožení státu nebo válečného stavu.⁴¹

Obecní úřad ORP vede v souladu se zákonem č. 222/1999 Sb., ze dne 14. září 1999 o zajišťování obrany České republiky seznam nezbytných osobních údajů fyzických osob, které mohou být určeny pro účely zajištění obrany státu během stavu ohrožení státu nebo válečného konfliktu, a to v souvislosti s pracovními povinnostmi nebo pracovní výpomocí. Při tom spolupracuje s dalšími obcemi ve správním obvodu, krajskými pobočkami Úřadu práce České republiky a dalšími správními orgány.

⁴¹ LOCHMANNOVÁ, A. *Veřejná správa: základy veřejné správy*. 2. vyd. Prostějov: Computer Media, 2020. 116 s. ISBN 978-80-7402-417-7, s. 108-111

3 Praktická část

Praktická část této bakalářské práce je zaměřena na analýzu připravenosti veřejnosti a institucí na mimořádné události v městském obvodu Plzeň 1, konkrétně v oblasti Lochotína. V úvodu seznámí se zkoumanou lokalitou obvodu Plzeň 1. Cílem praktické části je posoudit efektivitu stávajících opatření v oblasti krizového řízení, identifikovat silné a slabé stránky v informovanosti obyvatel a na základě získaných dat navrhnout doporučení pro zlepšení současného stavu. V první fázi analýzy budou realizovány rozhovory s pracovníky Krajského ředitelství HZS Plzeňského kraje a dále s pracovníky Odboru bezpečnosti, prevence kriminality a krizového řízení MMP. Obou subjektům budou pokládány stejné otázky, které budou následně autorkou porovnány a vyhodnoceny. Rozhovory mají za cíl zkoumat současné strategie a postupy řešení mimořádných událostí v lokalitě, včetně způsobu, jakým jsou o těchto událostech informováni občané. Rozhovor na HZS Územním odboru Plzeň se po dohodě s vedoucím práce autorka rozhodla nakonec nerealizovat, a to z důvodu toho, že tento subjekt je přímo podřízen HZS Plzeňského kraje a je jím také i přímo metodicky řízen, tudíž získané informace by byly z logiky věci totožné jako odpovědi získané z rozhovoru provedeném na HZS Plzeňského kraje.

Další část praktické části bude zaměřena na provedení anonymního dotazníkového šetření mezi členy skupiny Plzeňáci na sociální síti Facebook a návštěvníky úřadu městského obvodu Plzeň 1. Cílem tohoto šetření bude zjistit míru informovanosti veřejnosti o možných mimořádných událostech a způsobech, jakými jsou obyvatelé Plzně 1 informováni o hrozbách a rizicích.

V závěru praktické části práce bude provedeno vyhodnocení výsledků získaných z rozhovorů a dotazníkového šetření s cílem zhodnotit úroveň připravenosti institucí a povědomí veřejnosti o krizových scénářích, které mohou nastat v této oblasti. Na základě tohoto hodnocení budou navržena případná doporučení pro zlepšení informovanosti a komunikace mezi institucemi a veřejností při řešení mimořádných událostí.

3.1 Informace o městském obvodu Plzeň 1

Městský obvod Plzeň 1 je jednou z deseti územních jednotek, na které je rozděleno Statutární město Plzeň. Nachází se v severní části města a je často označován jako Severní Předměstí. Svou rozlohou a počtem obyvatel patří mezi největší plzeňské obvody. Jedná

se o klíčový dopravní uzel severní části města. Významný rozvoj oblasti začal v 70. letech 20. století postupnou výstavbou obydlí.

Obvod vznikl v roce 1981 v době intenzivní výstavby sídlišť, která výrazně změnila tvář této části města. Dnes zahrnuje území původně samostatných obcí, jako jsou Bolevec, Košutka, Lochotín, Vinice, Bílá Hora a Roudná. Při sčítání obyvatel v roce 2021 měl obvod 48,5 tisíce obyvatel, a je tak druhým nejlidnatějším plzeňským obvodem. Díky své poloze a dostupnosti se stal oblíbeným místem pro bydlení. Má částečnou samostatnost v rozhodování, ale podléhá hlavnímu vedení města. Je spravován vlastním zastupitelstvem, radou a starostou. Rozpočet obvodu je součástí rozpočtu celého města Plzně. Jeho strategická rozhodnutí, územní plánování, a investiční akce většího rozsahu musí být v souladu s politikou Statutárního města Plzně v rámci spolupráce s MMP.

Lokalita obvodu sousedí se čtyřmi přilehlými obcemi - Třemošná s částí Záluží, Druztová, Chotíkov a Zruč-Senec. Dopravní spojení s městským centrem zajišťují tři významné mosty - Rooseveltův (dříve známý jako Saský), most generála Pattona a most poblíž Kalikovského mlýna. Lokalita je protknuta silnicí I. třídy číslo I/27 Dubí - Most - Železná Ruda (Německo) vedoucí přes Plzeň na trase Plaská - Lidická - Karlovarská - most Generála Pattona. Pro spojení s městskou částí Doubravka slouží Masarykův most. Pěší dostupnost doplňuje šestice lávek. V oblasti veřejné dopravy obsluhují obvod dvě tramvajové linky společně s několika autobusovými spoji. Do konce osmdesátých let dvacátého století měl obvod převážně rezidenční charakter s minimem komerční infrastruktury. Obyvatelé zde nacházeli jen omezenou nabídku služeb a pracovních míst, přičemž zde stále doznívala zemědělská činnost. V celé oblasti se tehdy nacházela pouze jediná čerpací stanice.

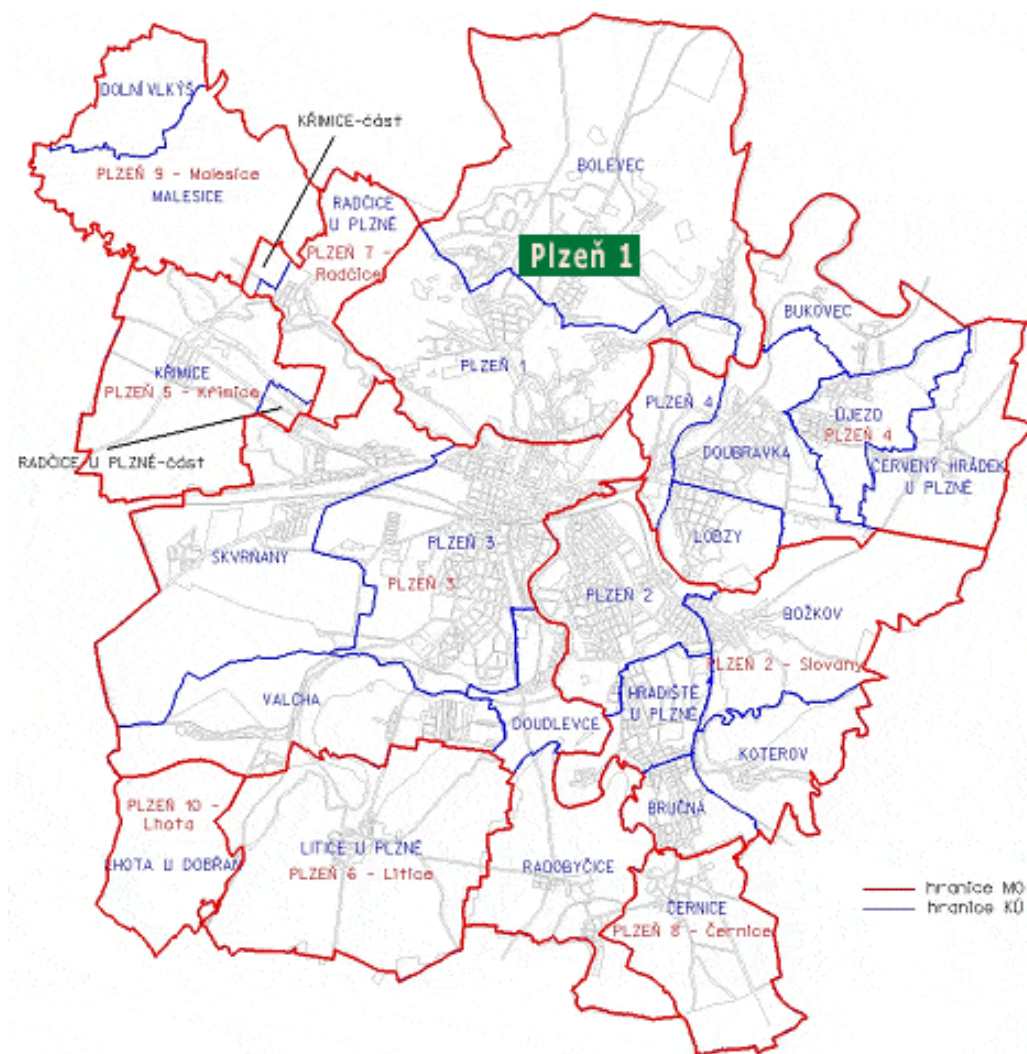
Území obsahuje několik čtvrtí s charakteristickým prolínáním zástavby a přírodních ploch. Na okrajových částech, především v lokalitách jako Bolevec a Severní Předměstí, najdeme rozsáhlé lesní plochy a zemědělské pozemky přímo navazující na panelové sídliště. Oblast Boleveckých rybníků je typickým příkladem, kde les a vodní plochy bezprostředně sousedí s bytovou zástavbou. Zelené plochy zde vytvářejí přirozený přechod mezi urbanizovaným prostorem a volnou krajinou, což činí tento městský obvod sice poměrně atraktivním pro bydlení, avšak z pohledu možné mimořádné události může být toto sousedství poměrně rizikové. Je důležité také zmínit, že Plzeň byla během 2. světové války nejvíce bombardovaným místem, její historie pamatuje přes deset náletů. Hlavním cílem byla Škodovka, zásobující německou armádu, nálety také směřovaly na bývalé letiště na Borech a na hlavní a seřadovací nádraží. Hypoteticky se odhaduje, že každá desátá svržená bomba nevybuchla. Náhodný

nález nevybuchlé munice tak během výkopových prací kdekoliv v Plzni není ničím neobvyklým. Podle historiků se zde může ukrývat až 280 nevybuchlých pum. Kvůli nálezu nevybuchlé letecké pumy při výstavbě atletického stadionu zažila Plzeň například v květnu 2019 největší evakuaci obyvatel za posledních dvacet let. Domovy muselo z kilometrového okruhu od nálezů tenkrát opustit až 20 tisíc lidí.

Plzeň 1 se může pochlubit bohatým kulturním a přírodním dědictvím. Mezi nejvýznamnější lokality patří již zmíněné Bolevecké rybníky. Tato soustava historických rybníků, z nichž největší, Velký Bolevecký rybník, vznikl již v roce 1461, představuje unikátní přírodní klenot a oblíbené místo pro pěší turistiku a rekreaci. Nachází se zde Lochotínský park, který nabízí obyvatelům i návštěvníkům možnost relaxace, sportu a procházek v zeleném prostředí. Je ideálním místem pro odpočinek a setkávání.

Obvod disponuje dostatečnou kapacitou mateřských a základních škol. Sídli zde několik středních škol a učilišť a Lékařská fakulta Karlovy Univerzity úzce napojená na Fakultní nemocnici. Zdravotnictví kromě zmíněné fakultní nemocnice zastupují ještě soukromé kliniky a praxe. Rozpočet obvodu je součástí rozpočtu města Plzně. Strategické rozhodnutí musí být v souladu s politikou města. Územní plánování je koordinováno s celkovým územním plánem města. Investiční akce většího rozsahu jsou realizovány ve spolupráci s MMP.

Městský obvod Plzeň 1 má zřízeny dvě jednotky sboru dobrovolných hasičů – jednotku sboru dobrovolných hasičů Bolevec a jednotku sboru dobrovolných hasičů Bílá Hora. Počet jednotek je dán velikostí území a historickou tradicí fungujících Sborů dobrovolných hasičů – SDH, občanských sdružení. Z řad členů tohoto sdružení jmenuje starosta obce velitele jednotky sboru dobrovolných hasičů. Dle § 68 zákona o požární ochraně Městský obvod Plzeň 1 jednotky sboru dobrovolných hasičů spravuje. Ze svého rozpočtu hradí finanční nároky těchto jednotek pro zajištění požární ochrany, záchranných prací při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech na svém území. Jednotky jsou řízeny operačním střediskem HZS Plzeňského kraje, dle vážnosti situace a potřeby jsou přizvány k účasti na výjezdech profesionálních hasičů, úkoly dle potřeby může zadávat i zřizovatel, konkrétně starosta.



Obrázek 1-Mapa Plzně se zvýrazněním městského obvodu Plzeň 1⁴²

3.2 Možné mimořádné události v obvodu Plzeň 1 dle Havarijního plánu

Z poskytnutého Havarijního plánu Plzeňského kraje pro ORP Plzeň ze dne 10. prosince 2024 vyplývá, že tento není členěn dle jednotlivých městských obvodů v Plzni, a může tak být pro někoho úplně nezasvěceného na první dojem nepříliš přehledný. Je zpracovaný dle přílohy č. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení IZS, nicméně například hned na straně 5 výpisu z plánu je v informační části zanesena mapa správního obvodu ORP Plzeň k 1. 1. 2016. Není tak na první dojem jasné, zda jde o zastaralou mapu, či zda pouze od

⁴² ČESKO. *Mapa Plzně se zvýrazněním městského obvodu Plzeň 1*. ÚMO Plzeň 1 [online]. [2025-02-06] Dostupné z: <https://umo1.plzen.eu/zivot-v-obvodu/mestsky-obvod-plzen>

té doby nedošlo ke změně v mapě. Dle analýzy vzniku mimořádných událostí a z toho vyplývajících ohrožení území správního obvodu ORP Plzeň vyplývá, že v Havarijním plánu jsou rozpracovány jen ty mimořádné události, jejichž řešení vyžaduje vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu.

Třetí stupeň poplachu se vyhláší v případě mimořádné události, která:

- Ohrožuje více než 1000 osob.
- Ohrožuje části obce nebo areálu podniku.
- Evakuace je nutná pro více než 1000 osob.
- Vyžaduje nasazení více než 15 jednotek požární ochrany.
- Je nutná koordinace složek IZS velitelem zásahu za pomoci štábu velitele zásahu.
- Je třeba rozdělit místo zásahu na sektory a úseky.

Příklady událostí pro třetí stupeň:

- Rozsáhlé požáry výrobních hal nebo obchodních center.
- Hromadné dopravní nehody s velkým počtem zraněných.
- Povodně zasahující větší část obce.
- Únik nebezpečných látek ohrožující obytnou zástavbu.

Zvláštní stupeň poplachu se vyhláší při mimořádné události, která:

- Ohrožuje více než 1000 osob.
- Ohrožuje celé obce nebo plochy větší než 1 km².
- Evakuace více než 10000 osob.
- Vyžaduje nasazení více než 30 jednotek požární ochrany.
- Vyžaduje koordinaci na strategické úrovni (zapojení krizových štábů).

Příklady událostí pro zvláštní stupeň:

- Rozsáhlé povodně zasahující více obcí.
- Velké průmyslové havárie s únikem nebezpečných látek.
- Rozsáhlé lesní požáry.
- Závažné radiační havárie.
- Teroristické útoky velkého rozsahu.

V Havarijním plánu pro Plzeň není pro lokalitu Plzeň 1 uvedena žádná firma, ve které by hrozil únik nebezpečné chemické látky ze stacionárního zařízení, nicméně po podrobném prostudování území Plzeň 1 je nutné podotknout, že se zde nachází například zimní stadion ICE aréna, nacházející se na adrese Studentská 117/2143, v jehož blízkosti se nachází pět velkých bytových domů. Dále se v místě nachází dva plavecké bazény. Jeden je v provozu na adrese Sokolovská 855/46 přímo v bytové zástavbě a v bezprostřední blízkosti základní a střední školy. Druhý je umístěn přímo v budově 1. základní školy v Západní 1597/18 a taktéž v blízkosti velkých panelových domů. Tyto objekty byly tedy u HZS Plzeňského kraje prověřeny a dle jeho sdělení v Havarijním plánu nejsou uvedeny z důvodu toho, že podléhají mírnějším bezpečnostním požadavkům a nejsou označeny dle zákona číslo 224/2015 Sb. o prevenci závažných havárií jako subjekty s rizikovým množstvím nebezpečných látek. Z dokumentace zdolávání požáru k těmto objektům, která je definována v zákoně číslo 133/1985 Sb. o požární ochraně, a podrobněji upravena ve vyhlášce číslo 246/2001 Sb. o požární prevenci, bylo zjištěno, že na zmíněném zimním stadionu se pro potřeby chlazení nepoužívá toxická a nebezpečná látka amoniak. Používají zde 2 jednotky chladiwa R 134a, které se používá spíše v menších chladících zařízeních. Toto chladivo je nehořlavé, a při bližším kontaktu může způsobit například omrzliny, podráždit oči, kůži, či způsobit bolesti hlavy a dezorientaci. Co se týká předmětných bazénů bylo zjištěno, že zde mimořádná událost únik většího množství chlóru nehrozí, jelikož si zde přímo na místě pro své potřeby chlór vyrábí v menším množství z kyseliny chlorovodíkové, kterou mají uskladněnou v lahvích. V případě nehody by pak hrozilo riziko též „pouze“ v bezprostředním okolí uvnitř objektu, nikoliv vůči vnějšímu obyvatelstvu.

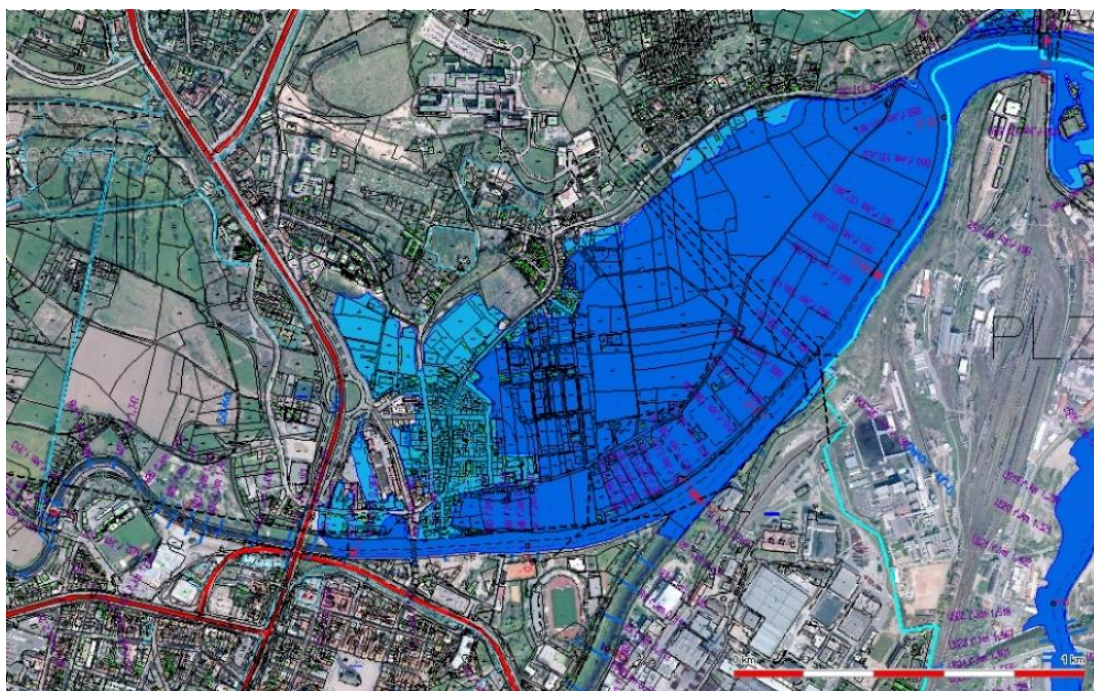
S ohledem na znalost zkoumaného prostředí byly z informační části Havarijního plánu vytypovány tedy tyto nejzásadnější možné mimořádné události: povodeň, zvláštní povodeň, požár v přírodě, požár v zástavbě, nález nevybuchlé munice, únik nebezpečné chemické látky při přepravě.

Povodeň

Povodní se rozumí přechodné výrazné stoupnutí hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda již zaplavuje území mimo koryto vodního toku a může způsobit škody toku, při kterém hrozí vylití vody z koryta nebo při kterém se voda z koryta vylévá a může způsobit škody. Za nebezpečí povodně se považují situace zejména při dosažení stanovaného limitu vodního stavu nebo průtoku ve vodním toku

a jeho stoupající tendenci, déletrvajících vydatných dešťových srážkách, popřípadě prognóze nebezpečí intenzivních dešťových srážkách, očekávaném náhlém tání, nebezpečném chodu ledů nebo při vzniku nebezpečných ledových zácp a nápěchů, nebo vzniku mimořádné situace na vodním díle, kdy hrozí nebezpečí jeho poruchy. Pro případy řešení povodně v Plzni 1 má Úřad městského obvodu Plzně 1 zhotoven Povodňový plán městského obvodu Plzeň 1, který je součástí Povodňového plánu města Plzně. Obsahuje podrobné rozvedení úkolů a činností při provádění opatření na ochranu před povodněmi na úrovni orgánů státní správy a dotčených organizací. Na území městského obvodu Plzeň 1 se nachází významné vodní toky: řeky Berounka a Mže, je zde rybniční soustava, do kterých se vlévají potoky a to Kamenný rybník, Šídlůvský rybník, Třemošenský, Senecký, a Košinář. Rozlivem velkých vod řeky Mže a Berounky na území Plzeň 1 by byly ohroženy například pozemky a zástavba na levém břehu Mže od Zámečku po Kalikovský mlýn od břehové hrany Mže po komunikaci Radčická, Zoologická a botanická zahrada města Plzně, prostor pod mostem generála Pattona, pozemky a zástavba v ulicích Keřová, Lochotínská, Pod Vinicemi, Kleisslova, Na Poříčí, Na Roudné, Malická a mnoho dalších. Z Povodňového plánu bylo zjištěno, že v případě hrozícího nebezpečí bude obyvatelstvo v ohrožených územích (v konkrétní ulici) informováno projíždějící hlídkou Městské policie za pomoci megafonu. Informace o stavu povodně v oblasti Roudné budou hlášeny jednatelem Povodňové komise nebo předsedou komise pomocí hlášeného systému VISO 2002 obvykle 2x denně. Občané uvedeni na seznamu pro zasílání informací o povodni mají být informováni prostřednictvím textových zpráv do mobilního telefonu jednatelem povodňové komise. V případě potřeby lze přes členy povodňové komise vyžádat pomoc jednotky sboru dobrovolných hasičů Bílá Hora a Bolevec, a to zejména při odčerpání vody, plnění pytlů s pískem, a stavění hrází u objektů. Při hrozícím nebezpečí většího rozsahu či vzniku rozsáhlých škod lze vyžádat pomoc HZS prostřednictvím tísňové linky 150 či přes povodňovou komisi města Plzně, případně Krizový štáb města Plzně, který vše přebírá po vyhlášení stavu nebezpečí. Prostřednictvím komise města Plzně nebo Krizového štábu města Plzně lze vyžádat i další pomoc za účelem odvrácení či likvidace škod tehdy, kdy povodňová komise Plzeň 1 již nebude schopna je sama odvrátit či likvidovat. Při zjištění závad na ochranných hrázích, vymílání nebo podemílání břehů nebo jiných závad na toku uvědomí jednatel komise dotčeného správce toku (Povodí Vltavy pro řeky Mže a Berounka; Správa veřejného statku města Plzně pro Bolevecký potok a rybníky Bolevecké soustavy). Pro případnou evakuaci při povodni je zřízeno nové evakuační středisko-zrekonstruovaný objekt města Plzně na Roudné v ulici Pod Všemi svatými 65,

další náhradní ubytování by bylo připraveno na Vysokoškolských kolejích Lochotín v ulici alej Svobody a Bolevecká, ve Střední průmyslové škole dopravní a Střední zdravotnické škole v Karlovarské ulici nebo v autokempu Ostende v Malém Bolevci. Pro evakuaci obyvatel lze využít mikrobuse Městské policie, případně lze dohodnout autobusy Plzeňských městských dopravních podniků. V ohrožené oblasti žije trvale řádově cca 1300 hlášených obyvatel. Počet ohrožených nemovitostí je cca 116. Reálně lze však předpokládat, že minimálně polovina z nich je schopna si na přechodnou dobu zajistit ubytování sama. Povodňové plány majitelů nemovitostí jsou k dispozici v kanceláři vedoucí Odboru životního prostředí Úřadu městského obvodu Plzeň 1 v označeném šanonu Povodňové plány nemovitostí. Evakuační místa (seřadiště) jsou umístěna v Malické ulici v prostoru nad základní školou a v ulici Na Roudné, pod vjezdem z Fakultní nemocnice. Pomoc starším a nepohyblivým osobám bude dle informací z Úřadu městského obvodu Plzeň 1 zajištěna prostřednictvím tohoto úřadu využitím služebních automobilů apod.



Obrázek 2-Mapa záplavového území. ÚMO 1 Plzeň⁴³

⁴³ ČESKO. *Mapa záplavového území. ÚMO Plzeň 1.*

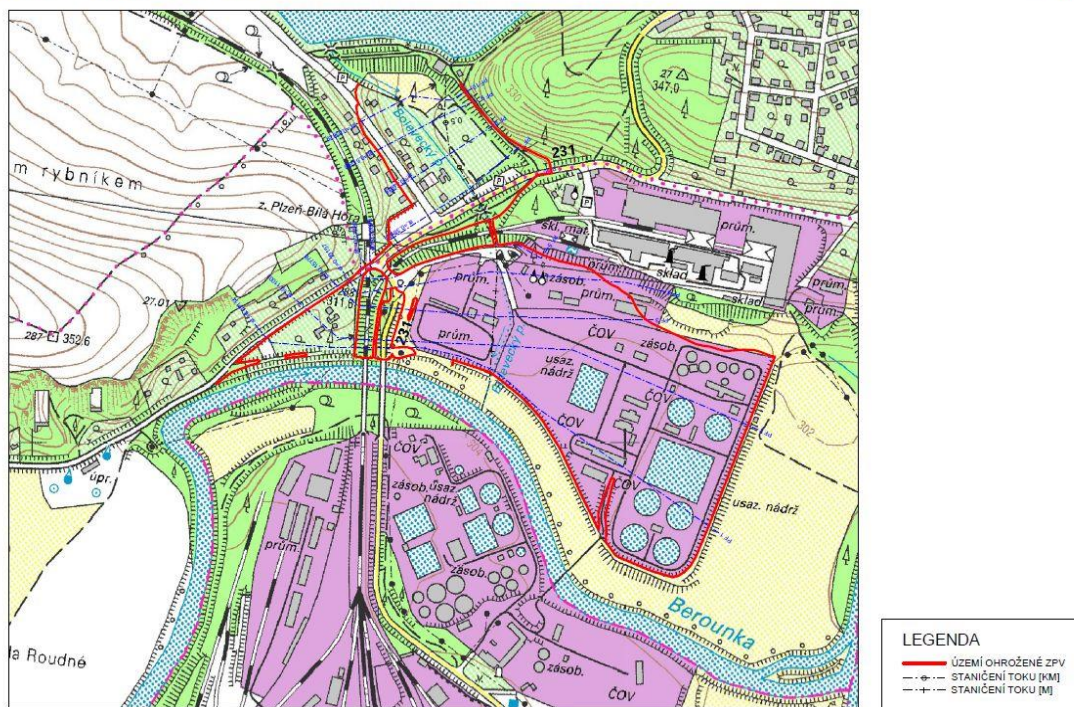
Zvláštní povodeň

Zvláštní povodeň je charakterizována průchodem průlomové vlny podél koryta toku s následným zatopením části území. Může vzniknout protržením hráze vodního díla Velký Bolevecký rybník, který leží na Boleveckém potoce na severním okraji obvodu Plzeň 1, mezi městskými částmi Bolevcem a Bílou Horou. Potok se vlévá do řeky Berounky na jejím levém břehu. Velký Bolevecký rybník je dělicí hrázkou spojen s rybníkem Malý Bolevecký a tvoří tak z vodohospodářského hlediska jeden celek. Za povodňové situace se sleduje stav všech objektů a zajišťuje bezpečný odtok. V případě akutního nebezpečí přelití hráze je nutno otevřít uzávěr spodní výpusti. Řešený úsek ohrožení zvláštní povodní začíná těsně pod hrází Velkého Boleveckého rybníka a končí po 725 m v místě soutoku s řekou Berounkou. Bolevecký potok v tomto úseku míjí vpravo zahrádkářskou a chatovou kolonii s několika rodinnými domy a za komunikací Na Roudné prochází areálem městské čističky odpadních vod, kterou protéká již v kanalizačním potrubí a za ní se pak vlévá do řeky Berounky. V ohroženém území zvláštní povodní se nachází několik rodinných domů, železniční trať Plzeň – Třeboň v úseku cca 170 m, sklady a čistička. Jako příčina vzniku zvláštní povodně je uvažována i možnost vnitřní eroze v patě vzdušního svahu hráze s počátečním otvorem vytvářejícím se v úrovni 308,5 m n. m. za průchodu extrémní povodně PV1000 ($Q_{1000} = 45 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$) za předpokladu, že průsakový kanálek bude o „startovacím“ rozměru v průměru 3 cm a hladina rybníku je na maximální výšce. Evakuace pod vodním dílem Bolevecký rybník se plánuje pro případ ohrožení zvláštní povodní, při dosažení kritických hodnot sledovaných jevů a pokud hrozí bezprostřední havárie vodního díla doprovázená nebezpečím vzniku průlomové vlny. Provádí se ihned po varování obyvatelstva a nařízení evakuace, a to všemi dostupnými prostředky do předem stanovených prostorů. Při bezprostředním ohrožení bezpečnosti vodního díla a vývoji směřujícím k narušení jeho funkce a hrozbě vzniku zvláštní povodně správce díla, tj. Správa veřejného statku města Plzně, oznamuje průběh vývoje mimořádné události na vodním díle povodňovému orgánu města Plzně, Úřadu městského obvodu Plzeň 1, dispečinku Povodí Vltavy, HZS Plzeňského kraje, a v případě nebezpečí z prodlení i bezprostředně ohroženým subjektům, jímž je čistička odpadních vod. Varování při vzniku zvláštní povodně provádí správce oznámením o nebezpečí zvláštní povodně Krajskému operačně informačnímu středisku HZS. V ohroženém území provede HZS varování obyvatelstva Jednotným systémem varování a vyrozumění. Nouzové ubytování pro evakuované obyvatele při

zvláštní povodni by bylo připraveno v budově 17. základní a mateřské školy v Malické ulici.

SITUACE ÚZEMÍ OHROŽENÉHO ZVLÁŠTNÍ POVODNÍ

1 : 5 000



VODNÍ DÍLA - TBD a. s., srpen 2010

Obrázek 3-Mapa území ohroženého zvláštní povodní.⁴⁴

Požár v přírodě, požár v zástavbě

Tato mimořádná událost může nastat kdekoliv na území správního obvodu Plzeň, zvláště však v lesních porostech a polích, kde dozrává obilí. Jak již bylo výše zmíněno, zkoumaná lokalita je v severní části hustě pokryta lesy, které sahají až do bezprostřední blízkosti nejen panelákových obydlí, v jiných částech jsou pak pole. V případě požáru by to byla jistě pro mnoho obyvatel katastrofa. Nejnebezpečnější podmínky pro vznik požáru jsou dlouhá období sucha a horka, kdy jsou snadné podmínky pro vznícení. Rozvoj požáru pak neblaze podporuje vyšší rychlost větru. Přírodními příčinami jsou blesk a samovznícení při vysokých teplotách, anebo zavinění lidskou činností, myšleno odhození nedopalků, rozdělování ohně, technické závady na technice při práci v lese či na poli. Požáry v zástavbě mohou způsobit závady na elektrických a jiných zařízeních,

⁴⁴ ČESKO. *Mapa území ohroženého zvláštní povodní*. Havarijní plán Plzeňského kraje.

zanedbání bezpečnostních předpisů, úmyslné založení požáru apod. Dopadem během požáru by pak bylo ohrožení lidských obydlí požárem a možná preventivní evakuace obyvatel z ohrožených objektů, ekonomické ztráty a vynucené přerušování dodávek elektrické energie a plynu v prostoru požáru.

Nález nevybuchlé munice

Jak již bylo výše zmíněno v Plzni je při výkopových pracích vysoce pravděpodobný nález nevybuchlé munice z 2. světové války. Během toho by bylo vážně ohroženo zdraví a životy lidí, kteří by byli v dosahu možného výbuchu, s nutností je evakuovat. Hrozilo by zničení domů, vozidel a věcí v zástavbě, která by byla v dosahu možného výbuchu. Musela by se zastavit doprava do ohroženého prostoru, eventuálně by se přerušily dodávky plynu do ohroženého prostoru výbuchem.

Únik nebezpečné chemické látky při přepravě

Možnost výskytu této události je zde zmíněna z důvodu existence silnice 1. třídy v Plzni 1. Příčinou vzniku může být nehoda nebo i technická závada na přepravním vozidle. Bylo by pak vážně ohroženo zdraví lidí a zejména při úniku vysoce toxických látek hrozí i úmrtí. Bylo by zasaženo životní prostředí, zvláště půda a spodní a povrchové vody. Mohl by vzniknout požár a případně i výbuch s dalšími závažnými sekundárními následky.

3.3 Rozhovory na Krajském ředitelství hasičského záchranného sboru Plzeňského kraje a na Odboru bezpečnosti, prevence kriminality a krizového řízení Magistrátu města Plzně

V kontextu toho, že tato bakalářská práce se zabývá pouze připraveností městského obvodu Plzeň 1 na mimořádné události, a to z důvodu už tak velké rozlohy zkoumané lokality, nikoliv celého statutárního města, je nutné vysvětlit rozdělení kompetencí ve zkoumané záležitosti. Veškeré rozdělení kompetencí je obsaženo v právním předpisu města, konkrétně ve Statutu města Plzně. Jde o právní předpis vydaný v souladu s § 130 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, a jeho obsahem je tedy nejen již zmíněné rozdělení pravomocí mezi orgány města a orgány městských obvodů na úseku samostatné i přenesené působnosti, ale i stanovení zdrojů peněžních příjmů města a městských obvodů a druhů jejich výdajů, a vymezení majetku města svěřeného

městským obvodům a rozsahu oprávnění městských obvodů při nakládání s tímto majetkem. V tomto dokumentu se v článku 18 uvádí, že na úseku krizového řízení plní úkoly orgánů ORP a úkoly orgánů obce, orgány s celoměstského působností, tedy v rámci MMP. Tyto celoměstské orgány tak zajišťují zejména připravenost obce na řešení krizových situací a mimořádných událostí, provádění záchranných a likvidačních prací a ochranu obyvatelstva. Proto tedy byly v rámci rozhovoru zjišťovány potřebné informace přímo na MMP, nikoliv u zástupců městského obvodu Plzeň 1.

V rámci organizační struktury MMP je zde zřízen Odbor bezpečnosti, prevence kriminality a krizového řízení, který sídlí na náměstí Republiky čp. 16 v Plzni. Tento odbor se skládá z oddělení bezpečnosti, oddělení prevence kriminality a oddělení již zmiňovaného krizového řízení. Pracuje zde 16 zaměstnanců, kteří mají mimo jiné tedy ve své gesci plnění úkolů ORP na řešení krizových situací a mimořádných událostí a autorka tohoto textu od nich získala v souvislosti s tématem práce potřebné poznatky.

Další data byla zjišťována u Krajského ředitelství HZS Plzeňského kraje, které sídlí v Kaplířově ulici čp. 2726/9 v Plzni.

HZS Plzeňského kraje působí na území celého Plzeňského kraje, je organizační složkou státu a je součástí IZS. Skládá se z krajského ředitelství, kterému je dále podřízeno pět územních odborů a to Domažlice, Klatovy, Plzeň, Rokycany a Tachov. Ředitelství taktéž disponuje vzdělávacím zařízením Školícím střediskem a laboratoří v Třemošné. Jednotlivým územním odborům jsou pak podřízeny příslušné hasičské stanice. Městský obvod Plzeň 1 má na starosti Hasičská stanice Košutka, která má sídlo stejné jako Územní odbor Plzeň, tedy U Hasičů čp. 1, Plzeň.

Územní odbor Plzeň vlastní nejmodernější stanici v kraji, má specializovaná pracoviště a výcviková zařízení, garáže pro speciální techniku, operační středisko, prostory pro odbornou přípravu. Disponuje speciálním vybavením a technikou jako jsou automobilové žebříky, cisternové automobilové stříkačky, technické automobily, chemické kontejnery, vyprošťovací speciály a záchranné vybavení. Pracují zde profesionální hasiči ve směnném provozu, velitelé družstev a čet, technici, specialisté na různé druhy zásahů a administrativní pracovníci. Profesionální hasiči, kteří zde pracují jsou mimo jiné vyškoleni na zásahy při dopravních nehodách, chemických haváriích, likvidaci nebezpečných látek, vyprošťování osob a práci ve výškách. Spolupracují při tom se složkami IZS, s orgány města Plzně, s průmyslovými podniky, a s dobrovolnými hasičskými jednotkami. Provádí kontrolní činnost, stavební prevence, školení a vzdělávání, práci s veřejností a preventivní programy pro školy.

Rozhovory na Odboru bezpečnosti, prevence kriminality a krizového řízení MMP a na HZS Plzeňského kraje

Obě instituce předem neznaly pokládané otázky a nebyly jim sdělovány ani odpovědi druhého dotazovaného.

Dne 17. února 2025 autorka navštívila MMP, konkrétně oddělení krizového řízení na Odboru bezpečnosti, prevence kriminality a krizového řízení v Kopeckého sadech čp. 97/ 11 v Plzni, a to za účelem rozhovoru, při kterém bylo dotčeným úředníkům položeno celkem jedenáct otázek. Přesné znění otázek je uvedeno v příloze č. 2 na konci této práce.

Rozhovor na krajském ředitelství HZS Plzeňského kraje v Kaplířově ulici 2726/9 v Plzni byl proveden 24. února 2025. Zde bylo na Oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení dotčeným pracovníkům položeno také jedenáct otázek, stejných jako pro MMP:

1) Jako první byla dotyčným položena otázka, jak hodnotí současnou úroveň spolupráce mezi HZS Plzeňského kraje a MMP v oblasti krizového řízení.

Odpověď MMP: Spolupráce je dle sdělení hodnocena na výbornou, je založena na prvotřídních lidských vztazích a součinnost obou subjektů je na vysoké profesionální a bezchybné úrovni, přičemž město Plzeň podporuje ze svého rozpočtu HZS Plzeňského kraje nejen morálně, ale i finančně. Každoročně se formou daru z rozpočtu města posílá na účet HZS Plzeňského kraje dva miliony osm set korun. HZS za tyto prostředky nakupuje například novou techniku a další vybavení za účelem zkvalitňování akceschopnosti. Toto vybavení a technika je pak tedy využívána při zásazích na celém území města Plzně. HZS městu Plzeň například také vypomáhá při nastavování různých bezpečnostních opatření, například pomocí své těžké zvedací techniky instaluje dle potřeby při konání různých společenských akcí na náměstí Republiky betonové city bloky.

Odpověď HZS: Spolupráce je hodnocena jako velmi nadstandartní, HZS je ze strany magistrátu podporován i finančně např. na hasičskou výbavu, dopravní prostředky a další. Město zaštiťuje pro HZS také různé hasičské soutěže.

2) Další dotaz zněl, zda existují v současném systému krizového řízení na MMP nějaké možnosti pro zlepšování.

Odpověď MMP: Dle informací jsou možnosti pro zlepšování vždycky. Namátkou byly zmíněny nákupy dalšího bezpečnostního vybavení, nových technologií, zazněla potřeba dalšího kvalitního personálního obsazení. MMP má například ve svém objektu sklad prostředků pro ochranu obyvatel ve Štáhlavicích u Plzně, kde má pro své potřeby uloženy zásoby vybavení pro použití při mimořádných událostech. Zde jsou uloženy mimo jiné například elektrocentrály, vysoušeče, deky, lavice, stany, protipovodňové ochrany a mnoho dalšího. Toto vybavení je nutné obměňovat a bylo by vhodné průběžně dále doplňovat. Všechno zlepšování je však limitováno množstvím finančních prostředků. Oddělení má v rozpočtu každý rok šestnáct miliónů korun. Zaměstnáno je zde šest úředníků, kteří mají na starosti krizové řízení pro celou ORP Plzeň.

Odpověď HZS: Jelikož je z pohledu HZS spolupráce s MMP již teď nadstandartní, nevidí v nastaveném systému krizového řízení žádnou potřebu nějakého zlepšování.

3) Otázka, jakým způsobem probíhá komunikace mezi HZS Plzeňského kraje a krizovým řízením na MMP. Je tento systém dostatečně efektivní?

Odpověď MMP: Na oddělení krizového řízení je vždy jedním úředníkem držena nepřetržitá pohotovost. Tento pracovník má pak vždy k dispozici služební mobilní telefon, na který mu v případě mimořádné události chodí z HZS aktuální SMS zprávy, či je mu přímo z operačního střediska HZS kvůli události telefonováno. Oddělení má pro případ potřeby k dispozici i vysílačky. Jako priorita komunikace jsou však voleny určené mobilní telefony, a tento způsob komunikace je hodnocen jako efektivní.

Odpověď HZS: Komunikace probíhá z MMP dle aktuální situace nejčastěji mobilními telefony, dále i mailem či osobně a vše probíhá bez problémů.

4) Bylo zjišťováno, jaké jsou nejčastější typy mimořádných událostí, které se vyskytují v Plzni 1.

Odpověď MMP: Jedná o dopravní nehody nejen hromadných prostředků, požáry bytů, a povodně v části Roudná. Zazněly také dva případy z nedávné doby. V prvním případě se jednalo o srážku dvou tramvají v roce 2023 na Karlovarské ulici v Plzni 1. Při této nehodě bylo zraněno třicet pět lidí, přičemž šlo o lehčí a středně těžká zranění. K nehodě vyjely hasičské jednotky ze stanic Košutka a Střed. Hasiči zajistili místo nehody a asistovali záchranářům s tříděním zraněných. Na místo byl přistaven evakuační autobus, do něhož byli umístěni lehce zranění, kteří byli

převezení do nemocničních zařízení. Vzhledem k velkému počtu zraněných záchranáři vyhlásili trauma plán stupně II.B. Jako druhá vážná mimořádná událost z poslední doby bylo zmíněno zřícení části obytného domu v lokalitě Roudná. Naštěstí nebyli žádní zranění, jelikož došlo k sesuvu zdiva, kde se nikdo zrovna nenacházel. Všechny osoby byly evakuovány. Ve spolupráci se statikem a stavebním úřadem zástupci krizového řízení města Plzně řešili další postup řešení mimořádné události.

Odpověď HZS: Z hlediska krizového řízení se jedná o povodeň v části Roudná.

5) Existují v městském obvodu Plzeň 1 specifická rizika nebo nebezpečí, která vyžadují zvláštní připravenost nebo postupy?

Odpověď MMP: Jako specifické riziko a nebezpečí zazněla opět povodeň v části Roudná. Obrovská povodeň v této lokalitě byla v roce 2002, kdy dle sdělení nebyl úplně efektivně tenkrát zvládnut systém varování obyvatelstva před povodní. Byla zde sice umístěna elektronická siréna, ta ale nebyla spuštěna, jelikož riziko prý bylo tenkrát podceněno, nebezpečí prý nikdo nevěřil a povodňová vlna přišla v noci neočekávaně během hodiny a půl. Pro tuto mimořádnou událost je vypracován Povodňový plán městského obvodu Plzeň 1, který je zmíněn v bodu 3.2. výše.

Odpověď HZS: I zde byly zmíněny pouze povodně. Z pohledu HZS na městském obvodu Plzeň 1 nejsou evidovány žádné konkrétní továrny či podniky, které by představovaly specifické nebezpečí.

6) Existují v městském obvodu Plzeň 1 místa se zvýšeným požárním rizikem? Jak jsou tato místa zabezpečena?

Odpověď MMP: Úředník krizového řízení uvedl, že je toto spíše otázka na hasiče, z jeho pohledu prý může hořet de facto všude a je otázka, co je myšleno zvýšeným požárním rizikem. Každá budova by měla mít zpracované únikové plány, pokud se jedná o veřejné budovy, ty by měly mít povinně své proškolené požární hlídky. Velké požární riziko je dle úředníka v obchodních centrech, kde se může nacházet velký počet lidí nebo dále například v nemocnici či domově důchodců, kde mohou být umístěni imobilní a starší občané. Tyto objekty by měly mít dle sdělení zpracované pro tyto případy v souvislosti se zajištěním bezpečnosti a ochrany zdraví při práci své evakuační plány.

Odpověď HZS: Dle vyjádření HZS nelze uvést přesně žádná místa se zvýšeným požárním rizikem na Plzni 1. V souladu se Zákonem č. 133/1985 o požární ochraně a s § 27 Vyhlášky Ministerstva vnitra č. 246/2001 o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru musí mít každá právnická osoba

a podnikající fyzická osoba povinně zpracované tyto druhy dokumentace požární ochrany:

- dokumentaci o začlenění do kategorie činností se zvýšeným požárním nebezpečím nebo s vysokým požárním nebezpečím.
- posouzení požárního nebezpečí, stanovení organizace zabezpečení požární ochrany, požární řád, požární poplachovou směrnici, požární evakuační plán, dokumentaci zdolávání požárů, řád ohlašovny požárů.
- tematický plán a časový rozvrh školení zaměstnanců a odborné přípravy preventivních požárních hlídek a preventistů požární ochrany.
- dokumentaci o provedeném školení zaměstnanců a odborné přípravě preventivních požárních hlídek a preventistů požární ochrany.
- požární knihu, a dokumentaci o činnosti a akceschopnosti jednotky požární ochrany, popřípadě požární hlídky.

Tyto povinné dokumenty jsou pak ze strany HZS kontrolovány u těchto osob při státním požárním dozoru. Například v obchodních domech musí být povinně vyvěšen požární řád, požární poplachová směrnice, evakuační plán a grafická část operativní karty, která obsahuje plán objektu a podle potřeby také umístění okolních objektů, zdroje vody pro hašení požárů, příjezdové komunikace a nástupní plochy pro požární techniku.

7) Jak hodnotíte průjezdnost komunikací v městském obvodu Plzeň 1 pro požární techniku? Existují problematická místa?

Odpověď MMP: Zde pracovník magistrátu odpověděl, že toto zřejmě nedokáže přesně zhodnotit, nicméně z jeho pohledu je v Plzni 1 spousta problematických míst. Lokalita se skládá totiž převážně z panelákového sídliště a lidé zde parkují zejména ve večerních hodinách svými vozy, kde se dá. Sídlíště se stavělo před desítkami let a nebylo naprojektováno na současnou frekvenci dopravy. Toto je pak v rozporu s dopravními předpisy a může to být velký problém při případném hasičském zásahu. Při neprůjezdnosti jsou pak hasiči nuceni špatně zaparkovaná vozidla ručně přenášet mimo vozovku, aby si cestu uvolnili, tím však ztrácí drahocenný čas potřebný pro rychlý zásah. Dle zjištění HZS pořádá ve spolupráci s Městskou policií Plzeň občas dopravně bezpečnostní akce, při které zkouší, jak jsou pro požární techniku ulice v Plzni průjezdné. Cílem těchto akcí je mimo jiné také připomenout občanům zásadu ohleduplnosti při parkování. Městská policie Plzeň má vytipovaná místa, kde je situace nejpálčivější a tam je prováděn z jejich strany zvýšený dohled. Obyvatelé mohou hasičům pomoci tím, že budou svoje vozidla parkovat pouze na vyznačených místech tak, aby kolem vozidla

zůstaly minimálně 3 metry šířky volné vozovky, automobily by neměly stát v křižovatkách, v blízkosti křížení komunikací, zatáček a zúžení komunikací. Pro rychlý požární zásah je nutné mít zajištěnou trvalou dostupnost nástupních ploch pro hasičská vozidla (místa jsou označena příslušnou dopravní značkou zákaz stání nebo zákaz zastavení s dodatkovou tabulkou “Nástupní plocha pro požární techniku” popř. “Požární plocha” apod.), dále by měly zůstat přístupné nadzemní a podzemní hydranty.

Odpověď HZS: Všeobecně se ví, že problematická místa jsou kdekoli v ulicích v sídlišti, jelikož lidé nedodržují správné parkování tak, aby zůstaly minimálně 3 metry šířky volné vozovky.

8) Probíhá školení a informování veřejnosti města Plzně o možných rizicích a postupech při mimořádných událostech?

Odpověď MMP: U tohoto bodu zazněl z krizového oddělení předpoklad, že veřejnost je v této problematice průběžně vzdělávána nejen v Plzni již od předškolního vzdělávání po dospělost. Školní zařízení pořádají ve spolupráci s IZS různá školení, workshopy, nebo dny s IZS. Tento den se naposled ve spolupráci s městem Plzeň uskutečnil v roce 2023 v Depu Plzeň. V této oblasti by se každý člověk měl prý celoživotně dobrovolně vzdělávat. Přímé školení pro veřejnost magistrát nepořádá, ale odkazuje také například na svou webovou stránku www.bezpecnaplzen.eu, na které si občané mohou všechny důležité informace o možných rizicích a postupech při mimořádných událostech v Plzni dohledat.

Odpověď HZS: HZS provádí pravidelně školení seniorů, hluchoněmých či jinak postižených osob prostřednictvím tzv. Senior akademie, a to ve spolupráci s Policií České republiky. Dále provádí průběžně přednášky preventivně výchovné činnosti a ve všech školách v Plzni od mateřských až po střední školy. Na základních školách probíhají například besedy s názvem Hasík, při kterých jde o vzdělávání žáků v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva formou přímé podpory výuky. V této záležitosti jsou školeni nejen žáci a studenti, ale i zaměstnanci školských zařízení. Jako největší riziko vidí HZS v možném nevzdělávání osob v produktivním věku, přičemž by ale tyto měly být alespoň vzdělávány na svých pracovištích prostřednictvím školení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

9) Probíhají společná cvičení nebo nácviky mimořádných událostí mezi HZS Plzeňského kraje a městem Plzeň?

Odpověď MMP: Tato společná cvičení každoročně probíhají. Plán těchto cvičení schvaluje Bezpečnostní rada kraje na rok dopředu. Je prověřován také postup Krizového štábu. Součástí cvičení jsou i ostatní složky IZS. Během těchto cvičení jsou prostřednictvím Správy informačních technologií města Plzně používány například i drony. V roce 2024 proběhlo cvičení, zaměřené na útěk nebezpečného zvířete ze Zoologické zahrady. V roce 2023 proběhlo taktické cvičení v areálu Plzeňského Prazdroje. Cílem cvičení bylo ověřit schopnost spolupráce jednotek požární ochrany při likvidaci úniku nebezpečné látky z technologie chlazení Plzeňského Prazdroje. Dále se byla ověřena připravenost obsluhy chlazení a strážní služby v reakci na vzniklou situaci. Zároveň došlo k vyzkoušení techniky, která by byla při reálném zásahu nasazena. V rámci cvičení byla připomenuta pravidla bezpečnosti práce. Došlo k aktivaci varovného systému a sirény v areálu pivovaru po zahájení cvičení zkušebním tónem s následnou verbální informací upozorňující na právě probíhající cvičení. V operační úrovni se ověřil proces přenosu informací ohledně řešení mimořádné události pomocí koncových prvků varování a nově směřovaných SMS zpráv. Na strategické úrovni reagovali během tohoto cvičení členové Krizového štábu ORP Plzeň na pokyny velitele zásahu HZS ve vztahu k ohrožení veřejného prostoru.

Odpověď HZS: Společná cvičení s MMP probíhají, některá i ve spolupráci s Krajským úřadem Plzeňského kraje.

10) Jak je zajištěno varování obyvatelstva v městském obvodu Plzeň 1 v případě mimořádné události?

Odpověď MMP: V případě vzniku mimořádné události vyrozumí mobilním telefonem o tomto pracovník krizového řízení MMP, který slouží pohotovost, představitele městského obvodu Plzeň 1. Má uložené kontakty na dotyčného tajemníka městského úřadu, starostu, či místostarostu. Tito dostávají při mimořádné události na své mobilní telefony i výše zmíněné varovné SMS přímo od HZS. Občané mohou být v případě potřeby v Plzni 1 varováni státním varovným systémem, tj. přes elektronické a rotační sirény, které obsluhuje HZS. A dále jsou zde pro varování obyvatel používány od roku 2005 bezdrátové hlásiče VISO-VOX, které pro varování obsluhuje pracovník krizového řízení města, který drží zrovna pohotovost. Tyto hlásiče patří městu Plzeň, jsou umístěné na sloupech veřejného osvětlení a pro případ výpadku elektřiny mají k dispozici své baterie, které jsou průběžně nabíjeny z veřejného osvětlení, a které v případě potřeby

vydrží až sedmdesát dva hodin v provozu. Tento systém by tedy již zajistil v případě mimořádné události efektivitu varování obyvatel. Byl například úspěšně použit při nálezu nevybuchlé letecké pumy v Plzni v květnu 2019, tato mimořádná událost je zmíněna již výše v bodu 3.1.

K účelům varování občanů jsou v současné době ze strany HZS využívány další dva systémy pro zasílání tísňové informace. Jde o lokalizované SMS (někdy označované jako „reverzní 112“). Touto cestou je HZS schopen ve spolupráci s mobilními operátory zaslat jednorázově SMS uživatelům mobilních telefonů na určeném území. Omezením systému je kapacitní omezení na straně mobilních operátorů, které může způsobit zpoždění v doručení SMS až o několik desítek minut. Jako další možnost může HZS použít aplikaci Záchranka. Po domluvě s týmem z aplikace Záchranka je HZS schopen zasílat tísňové informace uživatelům aplikace na území konkrétní ORP. V druhé polovině roku 2025 se předpokládá spuštění systému varování obyvatelstva Cell broadcast, který v roce 2024 schválila Bezpečnostní rada státu. Připravuje ho HZS České republiky ve spolupráci s Ministerstvem obrany, respektive Armádou. Půjde o technologii, která umožní v krátkém čase jednotek minut informovat v podstatě neomezený počet uživatelů mobilních telefonů o hrozícím nebezpečí i o doporučeném chování, a to napříč mobilními operátory. Dokáže přesně definovat území pro doručení zprávy a propojí systém varování s dalšími nástroji pro informování a varování obyvatel, například mobilními aplikacemi, informačními tabulemi ve městech a dopravě, s informačními systémy krizového řízení i sociálními sítěmi. Systém předá zprávu na mobilní telefony specifickým komunikačním kanálem v jednom čase, a nikoliv prostřednictvím generování a distribuce SMS zpráv, což bude výhoda, protože doručení nezahltí provoz sítě při mimořádných událostech a během krizových situací. Varování se uživateli zobrazí většinou přímo na displeji telefonu i přes zamčenou obrazovku, a bude mít specifické upozornění. Jeho prostřednictvím půjdou odeslat také internetové odkazy.

Odpověď HZS: Dle sdělení je pro potřeby varování lidí nejen v městském obvodu Plzeň 1, ale v celé Plzni udělaná síť poplachových a elektronických sirén. V případě mimořádné události také využívá operační středisko HZS prostředky městské hromadné dopravy, kde může probíhat varovné hlášení přes dispečink Plzeňských městských dopravních podniků.

11) Jaké prostředky komunikace používáte pro rychlé šíření důležitých informací směrem k veřejnosti?

Odpověď MMP: Zde byla uvedena odpověď stejná jako v bodu 10. Jako další prostředek pro zmíněnou komunikaci byl uveden web města Plzně, web příslušného městského úřadu Plzeň 1, dále lokální TV ZAK, Český rozhlas Plzeň, lokální rádio FM Plus, a sociální síť města Plzně. V roce 2022 město Plzeň uvedlo také do provozu aplikaci Bezpečná Plzeň, kterou si občané v případě zájmu mohou zdarma stáhnout na App Store a Google Play.

Aplikace umí zasílat varovná upozornění týkající se krizových událostí na území města. Součástí varovného hlášení přes aplikaci jsou kromě popisu události také pokyny, jak se zachovat. Jejich dodržováním lze předejít možným komplikacím při zásahu složek IZS. Aplikace má i preventivní charakter. Jsou v ní popsány nejrozumnější krizové situace a uvedeny informace, jak při nich reagovat.

Odpověď HZS: Také zde byla uvedena odpověď stejná jako v bodu 10. Tj. jsou využívány elektronické (mluvící prostřednictvím operačního střediska HZS) nebo poplachové rotační (houkající) sirény. Dalším informačním prostředkem, který byl při cvičeních HZS již zkoušen, je výše MMP zmíněný systém lokalizovaných SMS („reverzní 112“) či se může využít aplikace Záchranka.

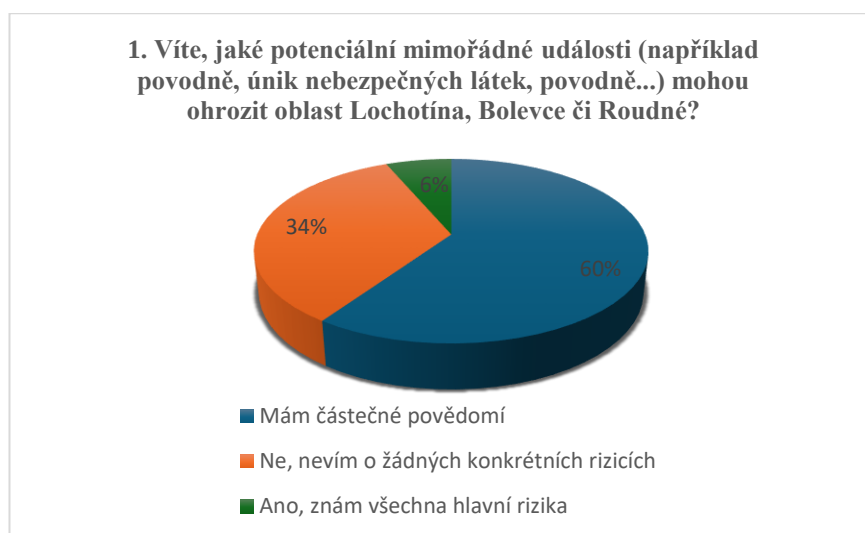
3.4 Dotazníkový výzkum

Pro zjištění dat pro výzkum byl vyhotoven dotazník s názvem Informovanost obyvatel o mimořádných událostech v lokalitě Lochotín. Obsahoval deset otázek, a byl zveřejněn v druhé půlce ledna 2025 k vyplnění na sociální síti Facebook ve skupině Plzeňáci. O pomoc při sběru údajů autorka zároveň též požádala úředníky úřadu městského obvodu Plzeň 1, kteří nechávali vytištěný dotazník dobrovolně vyplnit návštěvníky tohoto úřadu. Tento dotazník byl navržen tak, aby ho tázaní zvládli vyplnit během několika minut. Každá otázka byla vytvořena s maximální srozumitelností pro rychlé a bezproblémové zodpovězení. Odpovědi na elektronický dotazník jsou k dispozici zde.⁴⁵ Účelem těchto otázek bylo zjišťování a následné vyhodnocení povědomí rezidentů o možných nebezpečích ve zkoumané lokalitě, a ověřit úroveň jejich znalostí ohledně správného postupu při mimořádných situacích. Autorka se chtěla

⁴⁵ My.survio.com [online]. *Informovanost obyvatel o mimořádných událostech v lokalitě Lochotín*. [cit. 2025-02-14]. Dostupné z <https://my.survio.com/C9I6Z0V9L7N8L1T9U2G7/results>

dozvědět nakolik si místní komunita uvědomuje možná nebezpečí ve svém okolí a jak dobře jsou tito obyvatelé připraveni v případě potřeby reagovat. Na dotazník odpovědělo celkem 94 respondentů.

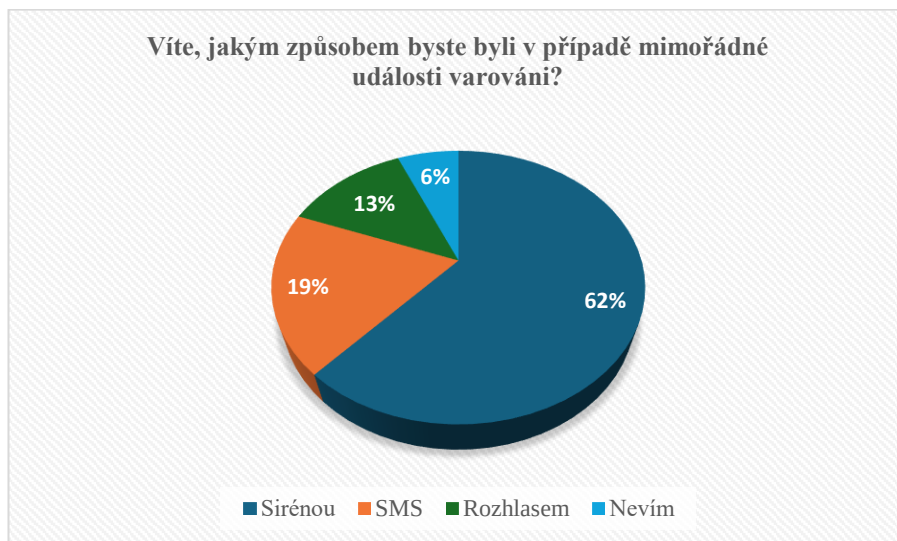
Graf 1-Povědomí o potenciálních mimořádných událostech v Plzni ¹⁴⁶



Tato otázka byla použita ke zjištění, jaké povědomí mají obyvatelé o možných mimořádných událostech, které by v obvodu Plzeň 1 mohly nastat. Z uvedeného grafu vyplývá, že částečné povědomí má 60 % (56 osob) respondentů. Druhá nejpočetnější odpověď byla, že lidé neví o žádných konkrétních rizicích, to uvedlo 34 % (32 osob). Třetí odpověď, že znají všechna hlavní rizika zvolilo 6 % lidí (6 osob).

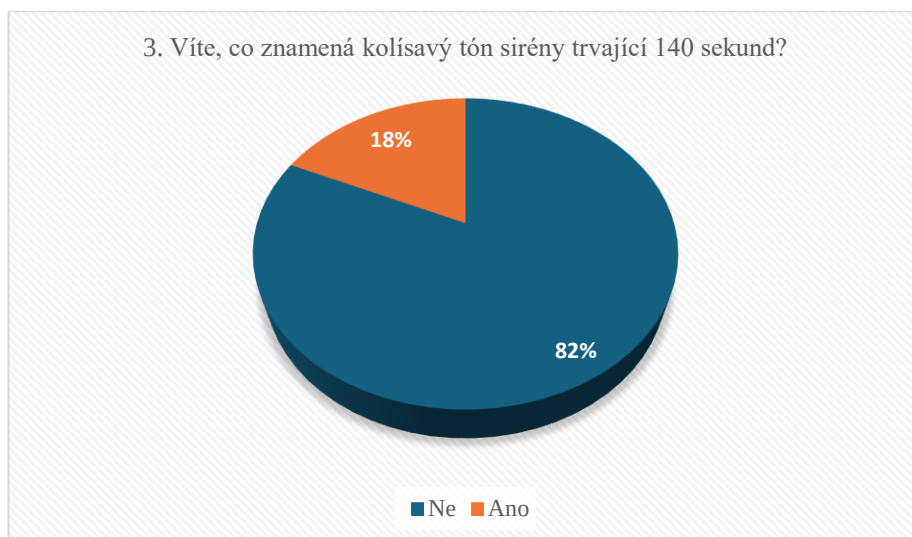
⁴⁶ Vlastní zdroj.

Graf 2: Znalost způsobu varování v případně mimořádné události⁴⁷



Otázka zjišťovala míru znalosti lidí o způsobu varování při vzniku mimořádné události. 62 % (58 tazatelů) odpovědělo, že by byli varováni sirénou, 19 % (18 lidí) odpovědělo že SMS, 13 % (12 lidí) zvolilo rozhlas a 6 % (6 lidí) nevědělo.

Graf 3-Znalost kolísavého tónu sirény trvající 140 sekund⁴⁸



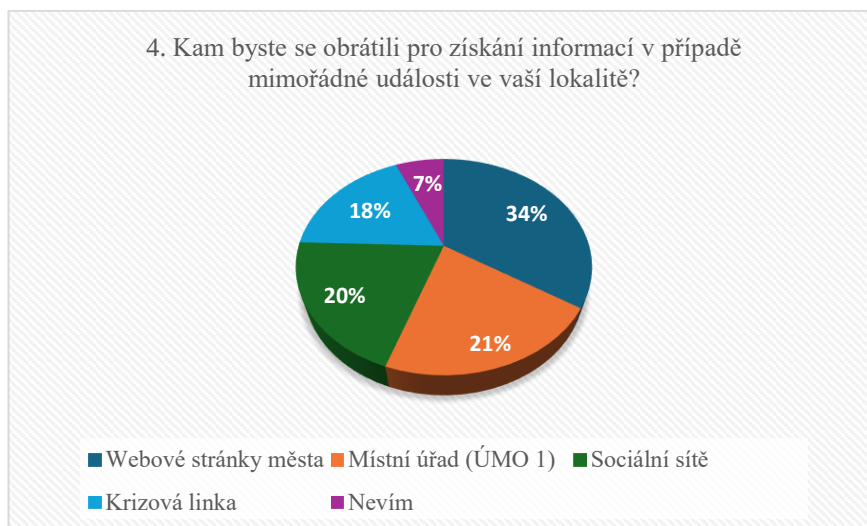
Z odpovědí na tuto otázku vyplývá, že celých 82 % (77 osob) neví, co znamená kolísavý tón sirény trvající 140 sekund. Pouhých 18 % (17 lidí) ví, jaký tento zvuk má

⁴⁷ Vlastní zdroj.

⁴⁸ Vlastní zdroj.

význam.

Graf 4-Místo získávání informací v případě mimořádné události⁴⁹



Tato otázka vypověděla, že 34 % (32 lidí) by čerpalo informace z webových stránek města, 21 % (20 osob) přímo na městském úřadě, 20 % (19 osob) by volilo sociální síť, 18 % (17 osob) by volalo krizovou linku a 7 % (6 osob) by volilo jiný způsob či nevědělo vůbec.

Graf 5-Nejbližší úkryt nebo místo nouzového ubytování⁵⁰



⁴⁹ Vlastní zdroj.

⁵⁰ Vlastní zdroj.

Odpovědi na tuto otázku ukázaly, že celých 85 % (80 lidí) neví, kde se nachází nejbližší úkryt či místo nouzového ubytování. Pouhých 15 % (14 osob) ví, kde se nachází nejbližší úkryt nebo místo nouzového ubytování.

Graf 6-Příprava evakuačního zavazadla⁵¹



Šetření ukázalo, že žádný občan nemá připraveno pro případ mimořádné události své evakuační zavazadlo. 57 % (54 lidí) ví, co by takové zavazadlo mělo obsahovat, ale nemá jej připravené a 43 % (40 osob) ani netuší, co by mělo v zavazadle být zabaleno.

Graf 7-Získávání informací k mimořádným událostem⁵²



⁵¹ Vlastní zdroj.

⁵² Vlastní zdroj.

Z odpovědí zde vyplynulo, že 33 % (31 osob) využívá pro získávání informací sociální sítě, 30 % (28 osob) čerpá informace v případě mimořádných událostí z médií, 27 % (25 osob) hledá informace na webových stránkách úřadu, 6 % (6 lidí) nehledá informace o tom, co se děje, vůbec a 4 % dotázaných se ptá buď sousedů či známých.

Graf 8-Účast na cvičení či školení týkající se chování při mimořádných událostech⁵³



Odpovědi zde ukázaly, že 57 % (54 lidí) se nikdy takového cvičení či školení nezúčastnilo. 29 % (27 lidí) si nevzpomíná, že by cvičení či školení absolvovalo, 9 % (8 lidí) odpovědělo, že se zúčastnilo, ale před více než rokem a v posledním roce tímto školením či cvičením prošlo pouhých 5 % (5 lidí).

Graf 9-Telefonní spojení na HZS⁵⁴

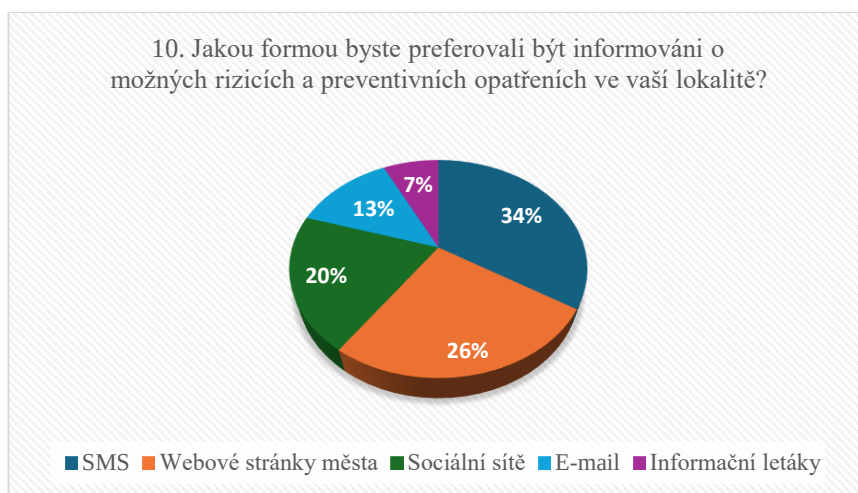


⁵³ Vlastní zdroj.

⁵⁴ Vlastní zdroj.

Zde graf sděluje, že celých 84 % (79 lidí) zná odpověď na to, jaké telefonní číslo má HZS. Bohužel 16 % (15 lidí) toto telefonní číslo nezná.

Graf 10: Preference formy získávání informací o možných rizicích a preventivních opatřeních⁵⁵



U této otázky bylo zvoleno 124 odpovědí, tudíž zde respondenti volili v některých případech kombinaci více možností, jak by si přáli o možných rizicích a preventivních opatřeních získávat informace. 34 % (42 lidí) si zvolilo možnost SMS, 26 % (32 lidí) by rádo našlo informace na webových stránkách města, 20 % (25 lidí) preferuje sociální sítě, 13 % (16 lidí) by rádo informace dostávalo do mailové schránky, a 7 % (9 lidí) by rádo obdrželo informační letáky.

3.5 Komparace výsledků dotazníkového výzkumu a rozhovorů

Z výsledků dotazníkového šetření vyplynulo, že většina obyvatel Plzně 1 zná potenciální mimořádné události, které by v jejich území mohly nastat, nebo má o tomto alespoň částečné povědomí. Větší skupina lidí také ví, že by byli v případě nebezpečí informováni buď sirénou, SMS, či přes média, nicméně zde nutno podotknout, že víc jak 80 % dotazovaných nevědělo, co přesně by znamenal kolísavý tón sirény trvající 140 sekund. Mnoho jedinců také vůbec neví, kde se nachází nejbližší kryt či místo pro nouzové ubytování, nicméně pozitivní je, že převážná část respondentů zná alespoň telefonní spojení na HZS, kde by v případě potřeby mohli získat klíčové informace. Hodně dotazových se též nikdy nezúčastnilo cvičení či školení týkající se chování při

⁵⁵ Vlastní zdroj.

mimořádných událostech, nebo si na to nevzpomíná. Pokud je to žádoucí získávají rezidenti ve velké míře informace nejraději z médií, sociálních sítí či webových stránek městských úřadů, a získávání informací o možných mimořádných událostech těmito způsoby preferují i do budoucna. Výzkum jasně ukázal, že do budoucna by bylo ze strany krizových orgánů města dobré zlepšit povědomí lidí o varovných systémech, úkrytech, evakuačních centrech a celkově zlepšit edukaci všech občanů ve smyslu toho, jak se správně a efektivně chovat během vzniku mimořádných událostí.

Porovnáním odpovědí na otázky položené při rozhovorech na HZS Plzeňského kraje a na krizovém oddělení MMP bylo zjištěno, že oba subjekty považují svoji spolupráci v oblasti krizového řízení za nadstandartní a není třeba ji v současné době žádným způsobem zlepšovat. Prioritní způsob komunikace mezi HZS a MMP probíhá primárně mobilními telefony a tento způsob komunikace je hodnocen oběma subjekty jako efektivní. Jako nejčastější typy mimořádných událostí, které se vyskytují v Plzni 1, určily obě instituce povodně v lokalitě Roudná. Taktéž jako specifická rizika nebo nebezpečí byly shodně jmenovány povodně na Roudné. MMP ani HZS si nejsou vědomi, že by se v Plzni 1 nacházela nějaká místa se zvýšeným požárním rizikem. Na další otázku, zda jsou v dotčené lokalitě problematická místa pro průjezdnost hasičské techniky oba dotazovaní odpověděli, že problematická místa existují často a opakovaně v ulicích sídliště z důvodu nesprávného parkování obyvatel. Shodně a kladné odpovědi obou dotazovaných zazněly i u zjišťování, zda jednak probíhá školení a informování veřejnosti města Plzně o možných rizicích a postupech při mimořádných událostech, a za druhé, zda se dělají společná cvičení nebo nácviky mimořádných událostí mezi HZS Plzeňského kraje a městem Plzeň. Na otázku, jak je zajištěno varování obyvatelstva v městském obvodu Plzeň 1 v případě mimořádné události, oba respondenti shodně uvedli, že jsou pro toto používány elektronické či rotační poplachové sirény. MMP dále využívá bezdrátové hlásiče VISO-VOX, a HZS navíc může využít i lokalizované SMS (někdy označované jako „reverzní 112“), či prostředky městské hromadné dopravy. Toto varování HZS i MMP používá i při komunikaci pro rychlé šíření důležitých informací směrem k veřejnosti, přičemž MMP využívá v případě potřeby hojně i web města Plzně, web příslušného městského úřadu Plzeň 1, dále lokální TV ZAK, Český rozhlas Plzeň, lokální rádio FM Plus, a sociální sítě města Plzně. Město Plzeň má vyvinutou také svoji vlastní aplikaci Bezpečná Plzeň.

Závěr

Účelem této bakalářské práce bylo zmapovat problematiku připravenosti Statutárního města Plzně, konkrétně městského obvodu Plzeň 1, na řešení možných mimořádných událostí a zhodnotit úroveň nastavení opatření v případě těchto mimořádných událostí.

V teoretické části jsou popsány základní pojmy a je zde zmíněna důležitá legislativa v oblasti připravenosti na mimořádné události a krizové situace. Byly definovány povinnosti a činnosti města v oblasti havarijního a krizového plánování.

V praktické části je uveden popis správního obvodu Statutární město Plzeň a lokality Plzeň 1, která byla předmětem zkoumání. Bylo zde řešeno dotazníkové šetření mezi vybraným vzorkem v tomto místě žijících osob a byly provedeny rozhovory s pracovníky Krajského ředitelství HZS Plzeňského kraje, a také s úředníky Odboru bezpečnosti, prevence kriminality a krizového řízení MMP. Zjištěné informace byly porovnány a zhodnoceny. Autorka se snažila analyzovat aktuální úroveň připravenosti zkoumaného subjektu ve vazbě na odpovědi dotazovaných respondentů, přičemž se zaměřuje na odhalení možných nedostatků a formulaci specifických kroků k jejich odstranění či minimalizaci. Ambicí je navrhnout vhodné náměty ke zlepšení.

Během šetření bylo ověřeno, že Plzeň 1 vykazuje obecně dobrou úroveň připravenosti na řešení možných mimořádných událostí. Ačkoliv jsou ale orgány města dobře připraveny na řešení mimořádných událostí a krizových situací a mají k této problematice k dispozici velmi kvalitní dokumentaci a navržené postupy, existuje zde prostor pro zlepšení, zejména ve vzdělávání obyvatel města v produktivním věku tak, aby byli tito kvalitněji a soustavně připravováni na zvládnutí případného nebezpečí a s co nejmenšími následky. Jako významný nedostatek byla výzkumem detekována neznalost způsobu a možností varování obyvatel při vzniku mimořádných událostí a nedostatek informací k umístění úkrytů či evakuačních center. Z důvodu výrazné absence školení či nácviků pro veřejnost středního věku by pak mohla být také velkým rizikem neinformovanost veřejnosti ve vazbě na způsob vhodného celkového chování během vzniku mimořádné události. V souvislosti s možným zásahem HZS je pak velkým problémem ověřené nevhodné parkování dopravních vozidel ve veřejném prostoru.

V souvislosti k výše zmíněnému zjištěnému nedostatku znalosti možného varování, evakuování či z důvodu častého a opakujícího se nevhodného parkování soukromých vozidel v sídlišti by bylo žádoucí zvážit zlepšení edukace obyvatel v této záležitosti. Potřebné a důležité informace v této bezpečnostní oblasti by se mohly v pravidelných intervalech opakovaně zveřejňovat, jak v online prostředí celého Statutárního města Plzeň, tj. na webech a sociálních sítích, tak v lokálních soukromých médiích, na billboardech, na městských budovách či v tištěných městských periodikách. Například Úřad městského obvodu Plzeň 1 vydává každé dva měsíce svůj tištěný zpravodaj s názvem Plzeňská jednička, který každý občan Plzně 1 dostává zdarma do své poštovní schránky a je k dispozici i online na webových stránkách úřadu. Na celoměstské úrovni vychází měsíční zpravodaj města Plzně s názvem Radniční listy, který je též občanům zdarma k dispozici. Tato periodika by mohla v budoucnu pravidelně informovat o podstatných informacích a sděleních týkajících se této bezpečnostní oblasti, ať už jde o výše zmíněné vhodné parkování vozidel v souvislosti s požadovanou průjezdností pro hasiče, jak se správně chovat při různých typech možných mimořádných událostí a podobně. Systematicky distribuované údaje by tímto způsobem pronikly k mnoha tisícům rezidentů v celém správním obvodu Plzně, což by potenciálně zvýšilo obecné povědomí populace, a mohlo tak v nadcházejících letech předcházet možným materiálním škodám, újmám na zdraví či fatálním následkům.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ADAMEC, V. *Ochrana před povodněmi a ochrana obyvatelstva*. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2012. 131 s. ISBN 978-80-7385-118-7.
2. BARTON, L. 2008. *Crisis leadership now: a real-world guide to pre-paring for threats, disaster, sabotage, and scandal*. New York: McGraw-Hill, 2008. 368 s. ISBN 978-0071498821.
3. DANICS, Š. *Bezpečnostní politika ve veřejné správě*. 1. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 99 s. ISBN 978-80-86708-38-6.
4. HOLEC, T. *Ochrana obyvatel a krizové řízení: praktický průvodce a rádce úředníka*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2021. 119 s. ISBN 978-80-7616-100-9.
5. JANOŠEC, J. *Bezpečnost a ochrana České republiky 2015-2025*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2005. 200 s. ISBN 80-7278-303-3.
6. KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru*. 1. vyd. Brno: Tribun EU, 2014. 304 s. ISBN 978-80-263-0724-2.
7. KROUPA, M., ŘÍHA, M. *Ochrana obyvatelstva*. Praha: Armex Publishing, 2006. 100 s. ISBN 80-86795-33-0.
8. LOCHMANNOVÁ, A. *Veřejná správa: základy veřejné správy*. 2. vyd. Prostějov: Computer Media, 2020. 116 s. ISBN 978-80-7402-417-7.
9. PROCHÁZKOVÁ, D. *Bezpečnost a krizové řízení*. 1. vyd. Praha: Police history, 2006. 255 s. ISBN 80-86477-35-5.
10. PROCHÁZKOVÁ, D. *Strategické řízení bezpečnosti území a organizace*. Praha: Vysoké učení technické v Praze, 2011. 483 s. ISBN 978-80-01-04844-3.
11. ŘÍHA, M. *Živelní pohromy*. 2. vyd. Praha: Armex Publishing, 2011. 128 s. ISBN 978-80-86795-97-3.
12. SKŘEHOT, P. *Prevence nehod a havárií. 2. díl, Mimořádné události a prevence nežádoucích následků*. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2009. 595 s. ISBN 978-80-86973-73-9.
13. VEVERKA, I. *Vybrané kapitoly krizového řízení pro záchranářství*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2003. 175 s. ISBN 80-7251-126-2.

14. VILÁŠEK, J., FIALA, M., VONDRÁŠEK, D., *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. 2. vyd. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2022. 197 s. ISBN 978-80-246-5067-8.

15. VILÁŠEK, J., FUS, J. *Krizové řízení v ČR na počátku 21. století*. 2. vyd. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2022. 268 s. ISBN 978-80-246-5498-0.

16. VÝZKUM A VÝVOJ: *Ochrana obyvatelstva a řešení krizových a mimořádných událostí*. 1. vyd. Brno: Tribun EU, 2014. 92 s. ISBN 978-80-263-0725-9.

Elektronické zdroje

ČESKO. My.survio.com [online]. *Informovanost obyvatel o mimořádných událostech v lokalitě Lochotín*. [cit. 2025-02-14]. Dostupné z:

<https://my.survio.com/C9I6Z0V9L7N8L1T9U2G7/results>

Legislativní dokumenty

ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2000, částka 73, s. 3461.

ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb. ze dne 5. září 2001 o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2001, částka 127, s. 7447.

ČESKO. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb. ze dne 9. srpna 2002 k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2002, částka 133, s. 7730.

ČESKO. Zákon č. 320/2015 Sb. o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2015, částka 135.

ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2000, částka 73, s. 3475.

ČESKO. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2000, částka 39, s. 5386.

ČESKO. Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2000, částka 132, s. 7200.

ČESKO. Nařízení vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích určení prvku kritické infrastruktury. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2010, částka 149, s. 5623.

ČESKO. Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2001, částka 98, s. 5617.

ČESKO. Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 1985, částka 34, s. 0674.

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

Výpis z Havarijního plánu Plzeňského kraje.

Povodňový plán městského obvodu Plzeň 1.

Seznam zkratek

IZS-Integrovaný záchranný systém

HZS-Hasičský záchranný sbor

ORP-Obec s rozšířenou působností

MMP-Magistrát města Plzně

Seznam tabulek, obrázků a grafů

Seznam obrázků

Obrázek 1- Mapa Plzně se zvýrazněním městského obvodu Plzeň 1	34
Obrázek 2- Mapa záplavového území. ÚMO 1 Plzeň	38
Obrázek 3- Mapa území ohroženého zvláštní povodní.	40

Seznam grafů

Graf 1- Povědomí o potenciálních mimořádných událostech v Plzni 1	51
Graf 2: Znalost způsobu varování v případně mimořádné události	52
Graf 3- Znalost kolísavého tónu sirény trvající 140 sekund	52
Graf 4- Místo získávání informací v případě mimořádné události	53
Graf 5- Nejbližší úkryt nebo místo nouzového ubytování	53
Graf 6- Příprava evakuačního zavazadla.....	54
Graf 7- Získávání informací k mimořádným událostem	54
Graf 8- Účast na cvičení či školení týkající se chování při mimořádných událostech ...	55
Graf 9- Telefonní spojení na HZS.....	55
Graf 10: Preference formy získávání informací o možných rizicích a preventivních opatřeních.....	56

Seznam příloh

Příloha č. 1. - otázky pro dotazník-Informovanost obyvatel o mimořádných událostech v lokalitě Plzeň 1-Lochotín, Bolevec, Roudná.

Příloha č. 2- otázky pro rozhovor na HZS Plzeňského kraje a na MP-Odbor bezpečnosti, prevence kriminality a krizového řízení.

Přílohy

Příloha č. 1. - otázky pro dotazník -Informovanost obyvatel o mimořádných událostech v lokalitě Plzeň 1-Lochotín, Bolevec, Roudná.

1) Víte, jaké potenciální mimořádné události (například povodně, únik nebezpečných látek) mohou ohrozit oblast Lochotína, Bolevce či Roudné?

- a) Ano, znám všechna hlavní rizika
- b) Mám částečné povědomí
- c) Ne, nevím o žádných konkrétních rizicích

2) Víte, jakým způsobem byste byli v případě mimořádné události varováni?

- a) Sirénou
- b) Rozhlasem
- c) SMS
- d) Nevím

3) Víte, co znamená kolísavý tón sirény trvající 140 sekund?

- a) Ne
- b) Ano

4) Kam byste se obrátili pro získání informací v případě mimořádné události v této lokalitě?

- a) Webové stránky města
- b) Sociální síť
- c) Krizová linka
- d) Místní úřad (ÚMO Plzeň 1)
- e) Nevím

5) Víte, kde se nachází nejbližší úkryt nebo místo nouzového ubytování pro případ evakuace?

- a) Ne
- a) Ano

6) Máte doma připravené evakuační zavazadlo nebo alespoň víte, co by mělo obsahovat?

- a) Ano, mám připraveno
- b) Ano, vím co má obsahovat, ale nemám připraveno
- c) Ne, nevím

7) Odkud získáváte informace o možných rizicích a mimořádných událostech v této lokalitě?

- a) Z médií
- b) Z webových stránek města/úřadů
- c) Ze sociálních sítí
- d) Od sousedů/známých
- e) Nezískávám žádné informace

8) Zúčastnili jste se někdy cvičení nebo školení týkajícího se chování při mimořádných událostech?

- a) Ano, v posledním roce
- b) Ano, před více než rokem
- c) Ne, nikdy
- d) Nevzpomínám si

9) Víte, jaká je telefonní linka tísňového volání na Hasičský záchranný sbor?

- a) Ne
- b) Ano

10) Jakou formou byste preferovali být informováni o možných rizicích a preventivních opatřeních ve vaší lokalitě?

- a) Informační letáky
- b) E-mail
- c) SMS
- d) Sociální sítě
- e) Webové stránky města

Příloha č. 2- otázky pro rozhovor na HZS Plzeňského kraje a na MMP- Odbor bezpečnosti, prevence kriminality a krizového řízení.

1. Jak hodnotíte současnou úroveň spolupráce mezi HZS Plzeňského kraje a MMP v oblasti krizového řízení?
2. Jaké jsou možnosti zlepšení v současném systému krizového řízení MMP?
3. Jakým způsobem probíhá komunikace mezi HZS Plzeňského kraje a MMP? Je tento systém dostatečně efektivní?
4. Jaké jsou nejčastější typy mimořádných událostí, které se vyskytují v městském obvodu Plzeň 1?
5. Existují v městském obvodu Plzeň 1 specifická rizika nebo nebezpečí, která vyžadují zvláštní připravenost nebo postupy?
6. Existují v městském obvodu Plzeň 1 místa se zvýšeným požárním rizikem? Jak jsou tato místa zabezpečena?
7. Jak hodnotíte průjezdnost komunikací v městském obvodu Plzeň 1 pro požární techniku? Existují problematická místa?
8. Probíhá školení a informování veřejnosti města Plzně o možných rizicích a postupech při mimořádných událostech?
9. Probíhají společná cvičení nebo nácviky mimořádných událostí mezi HZS Plzeňského kraje a městem Plzeň?
10. Jak je zajištěno varování obyvatelstva v městském obvodu Plzeň 1 v případě mimořádné události?
11. Jaké prostředky komunikace používáte pro rychlé šíření důležitých informací směrem k veřejnosti?